

amnesty

2.08

MEDLEMSBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL | MAJ 2008

FLUGTEN FRA NORDKOREA

Kina sender flygtninge fra Nordkorea hjem til tortur og henrettelse.

TOLKEN FRA DARFUR

Mød Daoud Hari, der har sat livet på spil for vestlige journalister i Darfur.

INTERNETCENSUR

Kinesiske internetbrugere bliver overvåget af 30.000 cyber-betjente.

TIBET BLØDER

Stor fotoreportage fra det urohærgede Tibet.

TEMA: DEN OLYMPISKE ÅND

KINAS BRUDTE LØFTER

Bagsiden af medaljen

I april blev den kinesiske menneskerettighedsaktivist Hu Jia idømt tre og et halvt års fængsel for ”undergravelse af statsmagten”. Forinden havde han tilbragt næsten to år i husarrest sammen med sin kone, som nu sidder alene tilbage med deres nyfødte barn. Hu Jia er blot en af mange fredelige systemkritikere i Kina, som bliver ryddet af vejen op til De Olympiske Lege.

Mere end 30 journalister sidder fængslet for at have overtrådt censurlovene. Og selv om Kina har åbnet et vindue, så udenlandske medier kan arbejde frit i landet fra januar 2007 til den 17. oktober i år, så blev udenlandske journalister sidste år tilbageholdt eller chikaneret 180 gange.

Pressefrihed og ytringsfrihed har trange kår i Kina. En af de fængslede journalister er Shi Tao, der afsoner 10 års fængsel for at sende en e-mail til en kontakt i USA, hvori han beskrev Kinas retningslinjer for mediernes omtale af 15-årsdagen for massakren på Den Himmelske Freds Plads i 1989. I den sag optrådte internetgiganten Yahoo som censurens villige tjener ved at videregive oplysninger om Shi Taos e-mail til de kinesiske myndigheder.

Da Beijing i 2001 blev udnævnt til værtsby for De Olympiske Lege i 2008, erklærede byens viceborgmester, at OL ikke blot ville fremme byens udvikling, men også demokrati og menneskerettigheder. Det bekræftede præsidenten for Den Internationale Olympiske Komité (IOC), Jacques Rogge, over for BBC i 2002:

”Jeg sagde til de kinesiske politiske ledere: IOC opfordrer jer til at forbedre menneskerettighederne mest muligt og hurtigst muligt. Jeg har sagt, vi vil være i tæt kontakt med Amnesty International og Human Rights Watch og FN, og de vil rapportere til os og fortælle os, hvad de føler”.

Siden 2005 har Amnesty International udgivet en stribe nedtællingsrapporter til OL med fokus på fire kerneområder: Dødsstraf, menneskerettighedsforkæmpere, censur og arbejdslejer. I den seneste rapport fra april fastslår Amnestys generalsekretær Irene Khan, at de kinesiske myndigheder er begyndt at slå hårdere ned på fredelige aktivister på grund af det kommende OL.

Amnesty har rapporteret til IOC og opfordret dem til at påtale Kinas fortsatte krænkelser af menneskerettighederne. Men IOC viser ikke vilje til at sætte handling bag ordene. Heller ikke selv om Kina er i åbenlys konflikt med ånden i Det Olympiske Charter, der taler om ”respekten for universelle, fundamentale og etiske principper”.

Alligevel opfordrer Amnesty ikke til OL-bojkot, som med meget stor sandsynlighed vil dræbe dialogen med Kina og skubbe befolkningen i armene på magthaverne. Censuren af internettet og udenlandske nyheder betyder nemlig, at befolkningen kun hører den officielle kinesiske version af sandheden. Til gengæld forventer Amnesty, at politikere og officielle repræsentanter ved legene kritiserer Kinas forhold til menneskerettighederne. Det skylder vi modige mennesker som Hu Jia og Shi Tao.

MEDLEMSBLAD FOR DANSK AFDELING AF AMNESTY INTERNATIONAL

**amnesty
international**

Redaktør: Ole Hoff-Lund, ohl@amnesty.dk

Ansvarshavende: Lars Normann Jørgensen.

Redaktionel bistand: Datagraf Client Publishing.

Design og produktion: Datagraf.

Forside: Amnesty International.

Oplag: 90.000. **ISSN:** 0906-4184.

Abonnementspris: 180 kr. pr. år.

Udkommer i 2008: 19. september og 28. november (Deadline 13. august og 22. oktober)

Artikler, der er underskrevet med navn, kan indeholde synspunkter, der ikke nødvendigvis reflekterer Amnesty Internationals holdning. Eftertryk med kildeangivelse er kun tilladt efter forudgående aftale med redaktionen.

Miljøcertificeret: Svanemærke godkendt.

Amnesty International

Gammeltorv 8, 4. og 5. sal
1457 København K

Tlf. 33 45 65 65

Fax 33 45 65 66

Giro 407-8470

www.amnesty.dk

amnesty@amnesty.dk

Amnesty i Aalborg

Priorgade 1A · 9000 Aalborg
Tlf. 98 10 17 17

Amnesty i Odense

Vestergade 57, 2. sal · 5000 Odense C
Tlf. 66 13 08 78

Amnesty i Århus

Mejlgade 50, 1. sal · 8000 Århus C
Tlf. 86 19 28 77

Foto: Politio

Foto: Politio

Foto: Rune Backs

Foto: Seanpix

6 TEMA De brudte løfters OL

Den 8.8. 2008 klokken 20:08 retter hele verdens øjne sig mod De Olympiske Lege i Beijing. For syv år siden – da Den Internationale Olympiske Komite (IOC) udpegede Beijing til værtsby – lovede Kina at skabe forbedringer for menneskerettighederne, og IOC lovede at reagere, hvis det ikke skete. Men meget lidt er sket. Kina har sat den nationale stolthed og det internationale omdømme på spil for at holde et gnidningsfrit OL. Demokratiforkæmpere chikaneres, systemkritikere fængsles, og censuren er massiv. Mogens Lykketoft og Mette Holm skriver om Kina.

10 TEMA Halve friheder findes ikke

Den 4. juni 1989 fik Kinas magthavere nok og beordrede militæret til at rydde Den Himmelske Freds Plads i Beijing. Her havde tusindvis af studerende, intellektuelle og arbejdere i ugevis demonstreret med krav om mere demokrati og ytringsfrihed. Det spirende oprør mod Kinas Kommunistiske Parti blev ført an af en række studenterledere, som siden har levet i eksil eller under konstant overvågning. Amnesty har mødt tre af dem. En i Beijing, en i Taiwan og en i København. Læs om deres liv, deres syn på OL i Beijing og om demokratiets fremtid i Kina.

20 Tragedien i Tibet

I marts blussede de tibetanske protester op i Lhasa, og dele af byen blev sat i flammer. I løbet af kort tid rullede militærkøretøjer ind i byen, og alle tibetanere, som havde været på gaden, blev opfordret til at melde sig selv til den kinesiske overmyndighed i Lhasa. Flere demonstranter er idømt fængselsstraffe på mellem fem år og livstid, og nogle er forsvundet i myndighedernes varetægt. Den danske fotograf Rune Backs befandt sig i Lhasa, da optøjerne begyndte. Se billederne fra hans fem besøg i Tibet.

24 Hollywood presser Kina

Den amerikanske skuespiller Mia Farrow har indledt en kampagne, hvor hun kræver, at Kina udnytter sin magtposition i Sudan til at stoppe folkedrab på civile i Darfur. Kina får olie for våben, og de væbnede overfald på landsbyer i Darfur fortsætter. Derfor kalder Mia Farrow OL for "Genocide Olympics" (OL i folkedrab, red.). Steven Spielberg, der var kreativ direktør for åbnings- og afslutningsceremonien i Beijing, kvittede sit job i februar med henvisning til Darfur. Og Kina er så småt begyndt at tage ansvar for at løse en af de største humanitære kriser i verden.

INDHOLD

4 Når nettet strammes

De 220 millioner kinesere på nettet bliver overvåget og censureret af 30.000 sikkerhedsfolk.

11 Flugten fra Nordkorea

Titusindvis af nordkoreanere flygter til Kina. Hvis de bliver fanget, sender Kina dem hjem til arbejdslejr og mulig henrettelse.

14 Tolken fra Darfur

Som tolk for journalister og organisationer i Darfur har Daoud Hari overværet bestialske drab og overgreb.

24 Til toppen af Mount Everest

Danske bjergbestigere vil tage FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne med til Mount Everest i 2009. Du kan komme med på trek.

26 Nu er præsterne nødt til at lytte

Iranske agenter tvang kvindeforkæmperen Parvin Ardalan ud af et fly, da hun skulle modtage Oluf Palme Prisen i Stockholm.

32 Kultur

Klaus Rothstein giver sit bud på månedens bedste film og bøger.

30 Amnesty i glimt

Læs om Amnestys løb for menneskerettigheder i Kina, diplomatiske forsikringer, HumanTV og om det største landsmøde i dansk Amnestys historie.

34 Kommentar

Kan Kina levere ytringsfrihed og pressefrihed op til OL i Beijing? Kommentar af formanden for Dansk Journalistforbund.

35 Skriv for Liv

Vær med i Amnestys brevaktioner for samvittighedsfanger. De er enkle at udføre, men har stor gennemslagskraft.

2.800.000 | 220.000.000

Antal irakere på flugt i deres eget land.

Kilde: FN

Antal internetbrugere i Kina, som i februar overgik USA's 216 millioner. Kilde: Time

TORTURANKLAGER KLÆBER TIL BUSH

109 historikere i USA vurderer samstemmende, at præsident George W. Bush har været en katastrofe, og tre ud af fem kalder ham den ringeste præsident i USA's historie. Ifølge historikerne – mange af dem blandt landets mest respekterede – er det især præsidentens accept af tortur i krigen mod terror, der trækker ned i bedømmelsen. Da statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) i marts besøgte Bush på hans ranch i Crawford, Texas, fik præsidenten ellers fine ord med på vejen: ”Du, hr. præsident, og USA har mere end nogen anden fremmet visionen om frihed og demokrati. Tillad mig at give dig min hyldest for dette”, sagde Fogh.

En uge senere nedlagde Bush veto mod kongressens forslag om at forbyde brugen af waterboarding og andre omstridte forhørsmetoder. Han fastslog, at efterretningstjenesterne skal have de metoder til rådighed, som er nødvendige for at stoppe terroristerne. Få uger senere blev det amerikanske forsvarsministerium presset til at offentliggøre et dokument fra 2003, der gav afhøringsofficerer lov til at tilsidesætte internationale regler, der forbyder tortur.

”Vores tidligere anskuelser gør det klart, at de almindelige internationale regler ikke påvirker de amerikanske love, og at det står frit for præsidenten at tilsidesætte dem efter sin vurdering”, hedder det i dokumentet.

Derefter afslørede tv-stationen ABC, at en stribe topfolk i den amerikanske administration på hemmelige møder i 2002 sagde god for de omstridte afhøringsmetoder som waterboarding, søvnnægtelse, stresspositioner og ophold i iskolde rum. Det gælder Dick Cheney, Condoleezza Rice, Donald Rumsfeld, Colin Powell og John Ashcroft.

Imens hævder mindst 10 tidligere Guantánamo-fanger, at de blev bedø-

vet og derefter afhørt under de første mange måneder i den amerikanske fangelejr for at lokke falske tilståelser ud af dem. CIA og forsvarsministeriet afviser anklagerne, men i det før nævnte dokument fra 2003 godkender myndighederne brugen af bevidsthedsudvidende stoffer på fanger, så længe stofferne ikke giver ”varige psykiske skader”. Senest – den 13. maj – opgav USA at rejse anklage mod en af de Guantánamo-fanger, der var betegnet som de absolut farligste, Mohammed al Qahtani. Han var blandt de seks fanger, som var anklaget for at stå bag terrorangrebet 11. september, og han stod til at få dødsstraf.

Foto: Politico

Amerikanske borgerretsgrupper vil have Bush & Co. stillet til ansvar.

Foto: Politico

VALGFARCE I RUSLAND

Præsidentvalget i Rusland i marts udviklede sig til en politisk farce, og helt som ventet var det præsident Putins foretrukne kandidat, Dmitriy Medvedev, der vandt valget. Han overtog officielt embedet efter Vladimir Putin ved en ceremoni i maj. Putin var tvunget til at gå af efter otte år på posten, men han fortsætter som ministerpræsident.

Flere uger før valget droppede OSCE at sende valgobservatører til Rusland, fordi myndighederne havde lagt så mange forhindringer i vejen, at observatørerne ikke ville kunne udføre deres arbejde. Medvedevs tre modkandidater fik stort set ikke sendetid i de statskontrollerede medier, oppositionens folk blev chikaneret, og demonstrationer mod Putin og for større ytringsfrihed blev slået hårdt ned af russisk politi. Få dage før valget skrev modkandidaterne en klage til den centrale valgkomite, og efter valget erklærede de, at de havde beviser for udbredt valgsvindel, men det blev blankt afvist af en talsmand for den russiske regering. Amnesty offentliggjorde sidst i februar en rapport, der konkluderer, at den russiske retsstat er truet, og at ytringsfrihed og forsamlingsfrihed er under hårdt pres.

Medvedev (tv) og Putin kører parløb i Rusland efter et farceagtigt præsidentvalg.

Foto: Stepanik

Mange demonstranter blev anholdt kollektivt ved en knibtangmanøvre på Nørrebro.

POLITIET VILDLEDTE RETTEN

”Der er tale om en katastrofe i dansk ret”. Sådan lyder dommen fra forsvarsadvokaten Ulrik Rasmussen over en omdiskuteret politirapport om urolighederne på Nørrebro under rydningen af Ungdomshuset. Politirapporten fastslår, at 50 af de unge med sikkerhed havde kastet med sten mod politiet. Men det passer ikke, viser videooptagelser. 26 af de unge blev frifundet, og den vicepolitikommissær, der skrev rapporten, har indrømmet, at han hverken har set eller deltaget i anholdelserne, og at rapporten var ”lidt bombastisk”.

Chefpolitidirektør Per Larsen fra Københavns Politi har kaldt det en fejl, men forsvarsadvokaterne har nu bedt statsadvokaten om at gå ind i sagen. Advokat Ulrik Rasmussen siger til Politiken, at politiet har fremlagt falske oplysninger, og at retssystemet er blevet vildledt. ”De forkerte oplysninger er grunden til, at 43 mennesker blandt andet er blevet varetægtsfængslet på et forkert grundlag. Politiet har med rapporten vildledt både byretten, landsretten og højesteret”, siger han.

1.252 HENRETTELSE I 2007

Mindst 1.252 mennesker blev henrettet i 24 lande i 2007. Yderligere 3.347 blev dødsdømt i 51 lande. Antallet af henrettede er et absolut minimumtal baseret på offentlige informationer, og alene i Kina menes det, at over 6.000 indbyggere blev henrettet. 88 procent af alle kendte henrettelser fandt sted i Kina, Iran, Pakistan, Saudi Arabien og USA. Læs Amnesty's årlige dødsstrafreport på www.amnesty.dk.

TORTURFORBUD I DANSK STRAFFELOV

Den danske straffelov kommer fremover til at indeholde en bestemmelse om tortur. Dermed opfylder regeringen et mangeårigt ønske fra Amnesty International, som for tre år siden indsamlede 145.000 underskrifter for et forbud mod tortur i dansk lov. I lovforslaget havde regeringen oprindeligt indført en forældelsesfrist på ti år for torturforbrydelser, men efter kritik fra Amnesty og oppositionen er den del af teksten fjernet. En forældelsesfrist ville i praksis give straffrihed for torturbødder i de tilfælde, hvor de ansvarlige først retsforfølges mange år efter forbrydelsen.

KORT NYT:

🔴 CUBA UNDERSKRIVER FN-AFTALER

Efter Fidel Castros tilbagetræden på Cuba blæser der nye vinde over østaten. I februar underskrev udenrigsminister Felipe Roque to bindende FN-aftaler om menneskerettigheder, som forpligter Cuba til at acceptere ytringsfrihed og rejsefrihed for sine borgere. Og i marts besluttede regeringen at ophæve et forbud mod salg af computere, dvd-afspillere, fjernsyn og mobiltelefoner. Over 200 politiske fanger menes at sidde fængslet i Cuba.

🔴 CLINTON: JEG KAN UDSLETTE IRAN

Hillary Clinton – demokratisk præsidentkandidat i USA – advarer Iran om total udslettelse, hvis Iran skulle finde på at angribe Israel med atomvåben, mens hun er præsident. Irans præsident Mahmoud Ahmadinejad sagde i 2005, at Israel burde slettes fra landkortet. ”I de næste ti år, hvor de måske vil overveje et angreb på Israel, vil vi være i stand til at udslette dem totalt”, siger Hillary Clinton.

🔴 REGERINGEN BEVARER KLYNGBOMBER

På trods af kritikken fra en række humanitære organisationer afviser den danske regering at skrotte sit arsenal af 27.000 klyngebomber. Ifølge internationale sprængstofekspert er de danske klyngebomber upålidelige, og dermed risikerer de at koste uskyldige, civile livet – særligt børn, der samler de små eksplosiver op fra jorden.

🔴 USA GODKENDER GIFTSPRØJTEN

USA's højesteret afgjorde i april, at henrettelser med giftsprøjter ikke er i strid med forfatningen. Dermed kan en lang række amerikanske stater genoptage de henrettelser, der har været sat på standby i ni måneder. Sagen blev rejst af to dødsdømte fanger fra Kentucky efter henrettelsen af Angel Nieves Diaz i 2006. På grund af en fejl måtte Diaz have to giftsprøjter, og han døde først efter 35 minutters smertefuld dødsdømt. Der sidder omkring 3.250 fanger på dødsdømt i USA.

Den 8. august 2008 klokken 20.08 lyder startskuddet for OL i Beijing. De gyldne løfter om at styrke menneskerettigheder og pressefrihed er langt fra indfriet, og demokratiforkæmpere sendes i fængsel eller arbejdsleje for at kritisere styret. Imens diskuterer politikerne, om de skal boykotte åbningsceremonien.

DE BRUDTE LØFTERS OL

I marts 2008 stod Beijing på den anden ende. Der var samling for de næsten 3.000 medlemmer i Den Nationale Folkekongres, som kun træder sammen få uger om året, og samtidig var der møde i Det Kinesiske Folks Politiske Rådgivende Konference (CPPCC), der kommer med forslag til politiske initiativer.

Når så betydningsfulde møder finder sted, betyder det adgang forbudt på Den Himmelske Freds Plads. De mere end én million borgere, der har lovet at styre trafikken i Beijing under OL, benyttede lejligheden til at holde generalprøve. Bevæbnet med skingre trillefløjter og røde flag dirigerede de hidsigt trafikken, og hele vejen langs Beijings fornemste indkøbsgade Wangfujing stod politimænd med få meters mellemrum og stirrede tomt frem for sig under skilte med OL-sloganet ”En drøm, én verden”.

Der er ellers masser af bevægelighed i gadebilledet i Beijing. Hele kvarterer af det gamle lave byggeri viger med eksplosionsagtig hast for skyskrabere, kontorer og forretninger, og der er lavet to nye metrolinjer til ære for De Olympiske Lege. I det hele taget cirkler alting om OL.

Det er så vigtigt for de kinesiske ledere, at det enorme prestigeprojekt bliver afviklet smidigt og beundringsværdigt, så centralmagtens propaganda hagler ned over kineserne, som skal ”give et civiliseret indtryk” under OL. De må ikke spytte på gaden, de skal udvikle køkultur, respektere lysreguleringerne – i det hele taget afstå fra en masse indgroede vaner for

at gøre indtryk på den store verden, når dens øjne retter sig mod Beijing.

Menneskerettigheder og OL

Da Beijing i 2001 blev udpeget til værtsby for OL i 2008, var luften tyk af løfter: Styrkelse af menneskerettigheder, renere luft, ordentlige arbejdsvilkår for kinesiske såvel som udenlandske journalister, vældige nye sportsarenaer i verdensklasse. Store løfter om store fremskridt.

Men der tegner sig et overordentligt broget billede i fortællingen om de mange mennesker, der har måttet flytte for at gøre plads til olympiske anlæg og faciliteter. Beijings bystyre oplyste i februar, at 15.000 borgere var blevet tvunget til at flytte. Men ifølge den internationale organisation Center for Boligrettigheder og Udsættelse (COHRE) bliver 1,5 million af hovedstadens over 14 millioner indbyggere sat på gaden – de fleste uden ordentlig erstatning og genhusning. COHRE’s direktør, Jean du Plessis, konkluderer, at der sker en åbenlys krænkelse af kinesernes rettigheder, samt at det især går ud over de fattigste og mest sårbare mennesker. Af rapporten fremgår det, at folk er blevet truet og tævet til at flytte.

Der bliver rejst sager ved domstolene, men ofte bliver advokaterne chikaneret, truet, mister deres bestalling eller bliver ligefrem fængslet, så sagerne kommer ikke frem i lyset. Forsvarsadvokaten Ye Guozhu afsoner fire års fængsel for at have hjulpet nogle af ofrene for tvangsflytninger i Beijing.

Den offentlige propaganda påstår, at alle kinesere med stolthed ser frem til OL. Derfor var magthaverne også stærkt utilfredse, da aktivisten Yang Chunlin uden det store besvær indsamlede 10.000 underskrifter på en erklæring under overskriften ”Vi vil have menneskerettigheder, ikke Olympiske Lege” og lagde den ud på internettet.

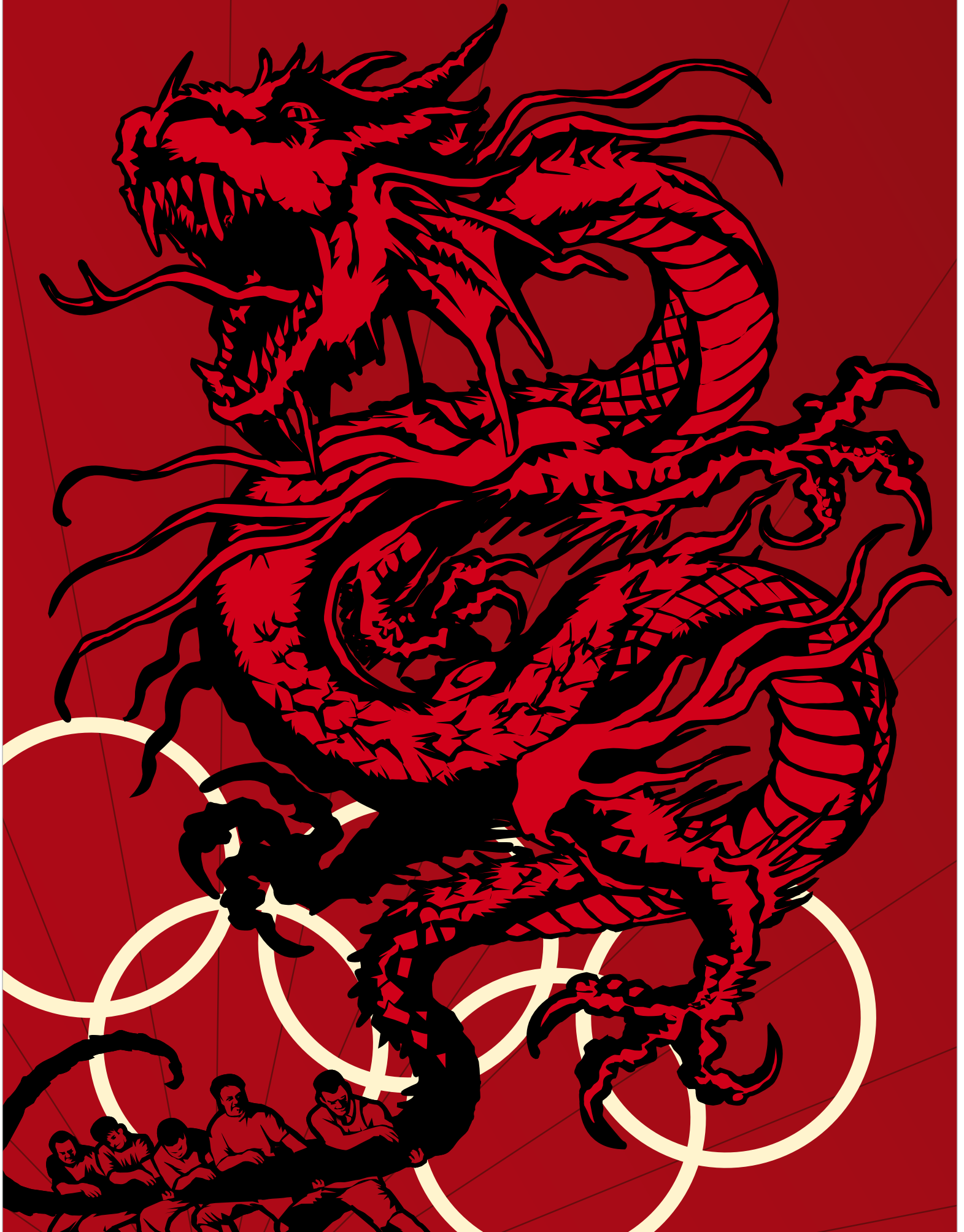
Yang er blandt de millioner af kinesere, der er blevet arbejdsløse under omstruktureringen af Kinas enorme statsejede fabrikker. Siden har han hjulpet bønder, hvis jord er blevet ulovligt konfiskeret af korrupte embedsmænd. Han blev tilbageholdt i juli 2007 anklaget for at opfordre til undergravelse af statsmagten – en anklage, der rundhåndet bruges mod kritikere i Kina. Ifølge advokaten hvilede sagen på to typer beviser: At Yang Chunlin promoverede menneskerettigheder i stedet for OL, og at han kritiserede det socialistiske system og Kinas ledere i ikke-offentliggjorte artikler. I marts blev han idømt fem års fængsel.

”Vi vil have menneskerettigheder, ikke Olympiske Lege”.

Yang Chunlin

En af mange

Yang Chunlins sag er blot én af mange, der vidner om de kinesiske ledes bekymring for, hvad kritikere kan finde på forud for og under OL. En anden fremtrædende kritiker, →

Da Kina arrangerede en pressetur til Jokhang-templet i Tibet den 27. marts, brød flere munke ud i gråd og råbte, at der ikke er religiøs frihed i Tibet, og at Dalai Lama ikke har skylden for de voldelige protester i Lhasa.

Foto: AP/Amnesty

den 34-årige Hu Jia, blev anholdt i december 2007 efter at have siddet i husarrest i næsten to år sammen med hustruen Zeng Jinan. Begge er engagerede i menneskeretsspørgsmål og fortsatte deres aktiviteter via internettet under husarresten. Hu Jia blev ført bort og sigtet for undergravelse af statsmagten, mens Zeng var i gang med at bade deres to måneder gamle datter – måske verdens yngste politiske fange.

Hu Jia deltog i 2007 i Yang Chunlins kampagne for bønder, der var blevet jaget fra deres jord, og hjalp dem med at søge kompensation via retssystemet. Da Yang blev anholdt, sagde Hu Jia, at det var led i magthavernes bestræbelser på at få politisk følsomme sager af vejen inden OL.

”Regeringen undertrykker systemkritikere og aktivister i De Olympiske Leges navn. Og samtidig forsøger den at bruge OL som bevis på sin legitimitet og validitet”, sagde Hu Jia, der i april blev idømt tre og et halvt års fængsel.

Mange andre har lidt samme skæbne. Det gælder blandt andre Liu Jie, der længe har engageret sig i jordkonfiskationerne, Gao Jisheng, som i magthavernes øjne er en lidt for rapkæftet advokat og Lu Gensong, som er såkaldt cyber-dissident og altså kritiserer magthaverne via internettet.

Også internationalt er der skepsis over for

Kinas OL-værtskab. Da Beijing søgte om OL-værtskabet i 2001, erklærede Beijings daværende viceborgmester, Liu Jingming, at OL ikke blot ville fremme byens udvikling, ”men hele samfundsudviklingen, herunder demokrati og menneskerettigheder”.

Året efter erklærede IOC’s præsident, Jacques Rogge, til BBC:

”Jeg sagde til de kinesiske politiske ledere: IOC opfordrer jer til at forbedre menneskerettighederne mest muligt og hurtigst muligt. Jeg har sagt, vi vil være i tæt kontakt med Amnesty International og Human Rights Watch og FN, og de vil rapportere til os og fortælle os, hvad de føler”.

Som tiden nærmer sig den spektakulære OL-åbningsceremoni 8.8.2008 kl. 20:08, stiller folk, der hørte efter dengang, spørgsmålstegn ved oprigtigheden af de svulmende løfter. Således opfordrer journalistorganisationen Reportere Uden Grænser statsoverhoveder, regeringschefer og kongelige til at boykotte åbningsceremonien på grund af krænkelser af menneskerettigheder og det helt åbenbare fravær af frihed i Kina.

Forud for OL havde de kinesiske magthavere lovet åbenhed og arbejdsbetingelser af ”international standard” til udenlandske såvel som kinesiske journalister. Men i januar 2008 – på

etårsdagen for indførelsen af de nye og mere lempelige presseregler – offentliggjorde Udenrigskorrespondenternes Klub i Kina (FCCC) en erklæring med beretninger om over 180 alvorlige indgreb i medlemmernes arbejde. Ifølge FCCC var der tale om trusler, vold, chikane og tilintetgørelse af teknisk udstyr.

De nye arbejdsbetingelser har ganske vist betydet, at de har øget mulighed for selv at bestemme, hvem de vil interviewe. Men konsekvensen har ofte været, at staklerne, der bliver interviewet, efterfølgende bliver tilbageholdt og udspurgt af politiet. Alle udenlandske journalister, der får tilladelse til at rejse til Tibet – og det fik ingen under sammenstødene i marts – skal underskrive en erklæring på tro og love om, at de ikke vil anvende deres fotografier eller optagelser til at give et negativt billede af Tibet og Kina. Og alle uden undtagelse er blevet overvåget under rejsen til Tibet.

Boykot som våben

Men faktum er, at Kina med sin helt overvældende satsning af sit internationale omdømme har åbnet en flanke for angreb. Lige præcis af den grund er det ikke så sært, at tibetanernes årlige – strengt forbudte – ihukommelse af kinesernes brutale nedkæmpelse af opstanden i Lhasa 10. marts 1959, da Dalai Lama flygtede

KINA MØDES MED DALAI LAMA

Først holdt de kinesiske myndigheder Dalai Lama ansvarlig for urolighederne i Tibet i marts og betegnede ham som kriminel. Men i maj blev repræsentanter for den tibetanske eksilregering inviteret til forhandlinger i byen Shenzhen. Dalai Lama afviser beskyldningerne og opfordrer til at fastholde ikke-voldspolitikken. Han har endda truet med at træde tilbage, hvis urolighederne i Tibet fortsætter. Kinas præsident Hu Jintao sagde forud for mødet, at han håbede på positive resultater:

”Vi håber, at Dalai Lamas side gennem handlinger kan vise, at den har indstillet separatistiske aktiviteter, stoppet opfordringer til vold og opgivet at sabotere OL i Beijing”, sagde Hu Jintao.

Kina vil nu udvide sin undervisning i patriotisme i Tibets munkeklostre, hvor munkene i forvejen skal sværge troskab til Kina og undsige Dalai Lama.

Få dage efter urolighederne i Tibet udtrykte EU dyb bekymring for situationen og opfordrede til dialog, som kan føre til en ”varig løsning, som er acceptabel for alle, og som fuldt ud respekterer tibetansk kultur, religion og identitet”. Kina har afvist en anmodning fra FN’s menneskerettighedskommissær Louise Arbour om at besøge Tibet.

”Jeg sagde til de kinesiske politiske ledere: IOC opfordrer jer til at forbedre menneske- rettighederne mest muligt og hurtigst muligt.”

Jacques Rogge

i eksil, udviklede sig netop i 2008. Gennem 49 år er tibetanerne med svingende styrke, men uden ophør, blevet undertrykt og reduceret til andenrangsborgere i deres eget hjemland. Kinas forsøg på at trække tænderne ud på tibetanernes dybe tro – bl.a. med forbud mod billeder og omtale af deres åndelige leder Dalai Lama – har den for kineserne ubegribelige konsekvens, at tibetanernes tro bliver stærkere og stærkere.

Kinas øjeblikkelige reaktion på tibetanernes oprør var det sædvanlige hemmelighedskræmmeri: Luk ned for alle kommunikationskanaler, spær turisterne inde på deres hoteller, og gå løs på tibetanerne med al den overmagt, som Kina mønstrer. Og endnu engang var der et enormt svælg mellem den officielle kinesiske version og modpartens. Kina siger, at sammenstødende kostede 26 dræbte – flest civile kinesere. De eksilerede tibetanerne siger over 150 – det overvældende flertal tibetanere.

Men det enorme kinesiske magtapparat er alligevel anvendt mere forsigtigt end så mange andre gange før i den blodige fortid. Magthaverne ved godt, at man ikke som i gamle tider kan lukke totalt ned for nyhedsstrømmen. Beretninger og billeder slipper trods alle forsøg på blackout ud via mobiltelefoner, grænseoverløbere og udrejsende udenlandske gæster. Kina er blevet langt mere gennemsigtigt, fordi det har åbnet sig så dramatisk mod omverdenen.

Det er i øvrigt værd at notere sig, at Dalai Lama i hele det tragiske forløb har advaret mod voldsanvendelse også fra tibetansk side. Han har holdt fast i sit krav om selvstyre, men også ved accepten af, at Tibet er en del af Kina. Og han fraråder boykot af OL som instrument til at hjælpe tibetanernes sag. Tværtimod vil han gerne have, at flest mulige udlændinge rejser til OL i Beijing – for også dér at tale tibetanernes sag.

Der kan være mange gode grunde til at protestere mod de kinesiske magthaveres fremfærd, og det er et nærliggende synspunkt, at

det skal ske ved at boykotte OL. Men der er to helt afgørende forudsætninger for international boykot af en hvilken som helst art: Vil en enig omverden stå bag? Og vil et stort flertal af befolkningen i det boykottede land være enig og stå bag? Svaret på de to spørgsmål i tilfældet Kina er nej og nej.

De store landes repræsentanter vil møde op til OL, og de multinationale virksomheder vil heller ikke boykotte. De elsker tanken om den dag, alle kinesere får råd til at købe netop deres varer. Og uden samlet opbakning er en boykot virkningsløs.

Det helt overvældende flertal af kineserne vil føle sig dybt forulempede over en hvilken som helst boykot af Legene i Beijing. Centralmagtens propaganda betyder, at mange tror, at OL er en særlig international hædersbevisning til Kina. Begivenheden er pustet op, så grænserne mellem nationens ære og stolthed og den internationale sportsbegivenhed er fuldstændig udviskede. Er man imod OL i Beijing, er man fjende af Kina. Så enkelt fremstiller magthaverne det, og så sort-hvidt opfatter en meget stor del af kineserne situationen.

Hvis målet er at påvirke Kina til åbning, øget frihed og respekt for den enkelte kinesers rettigheder, så viser al erfaring, at dialog og udveksling på alle planer virker i det lange løb. Drivkraften for de helt uomtvistelige forbedringer gennem de seneste 30 år har været Kinas åbning mod omverdenen. Derfor har Dalai Lama fat i den lange ende, når han opfordrer alle og enhver til netop at tage til Beijing for at vise venskab og vilje til fremskridt. Og så – når man er der – kan man påvirke og kritisere. For hvis Kinas magthavere nogensinde lytter til kritik, så er det fra venner, der vil dem og Kina det godt. Megafonkritik og skæld ud har aldrig nogen sinde virket. ❧

Artiklen er et uddrag af et nyt kapitel, som **Mette Holm og Mogens Lykketoft har skrevet til deres fælles bog "Kina Drager", som udkommer i nyt oplag på Gyldendal den 9. juni.**

ARBEJDSLEJRE:

Kina bruger arbejdslejre i sager om lovovertrædelser, der ikke er alvorlige nok til at falde ind under straffeloven, og folk kan sendes på genopdragelse i arbejdslejre i op til fire år uden at blive stillet for en dommer. De indsatte tvinges til hårdt arbejde i miner, på teglfabrikker eller i landbrug. Dertil kommer fysisk afstraffelse for dem, der nægter at afsværgede deres "stødende adfærd" eller forsøger at appellere deres straf. Op til OL i Beijing har Kina udvidet brugen af genopdragelse for at rense byens image, og man risikerer nu at ryge i arbejdslejr for mindre forseelser som ulovlig reklamering, taxikørsel uden godkendelse eller tiggeri. Det vurderes, at 150.000 mennesker sendes i arbejdslejr hvert år.

DØDSSTRAF:

Kina henretter flere mennesker end resten af verden tilsammen, men det præcise antal henrettelser er ukendt, fordi de officielle statistikker betragtes som en statshemmelighed. Siden 2007 har højesteret skulle godkende alle dødsdomme, hvilket ifølge myndighederne vil medføre færre henrettelser. Kina er dog stadig verdens største statsbøddel, og Amnesty dokumenterede sidste år 470 henrettelser. Tallet er et absolut minimum baseret på offentlige informationer – det reelle antal vurderes til omkring 6.000. I alt 68 forbrydelser kan straffes med døden. To tredjedele er ikke-voldelige forbrydelser som skattesnyd, bestikkelse og narkotikabesiddelse.

KRITIK AF BJÖRK

Kina reagerede skarpt på den islandske sanger Björk, da hun under en koncert i Shanghai den 7. marts råbte "Tibet, Tibet!" under nummeret "Declare Independence". I en udtalelse fra Kinas udenrigsministerium hedder det, at Björk brød kinesisk lov og "sårede det kinesiske folks følelser". I en kommentar på sin hjemmeside skriver Björk, at hun som kunster har en pligt til at udtrykke menneskelige følelser – og at kampen for selvstændighed er en af dem.

Vesten skal turde ofre mere i kampen for forandringer i Kina, siger Wuer Kaixi. Sammen med hundredtusinder af andre studerende, arbejdere og intellektuelle rejste han sig i 1989 mod kommunisternes diktatur. Vi har opsøgt tre dissidenter fra opstanden på Den Himmelske Freds Plads, som endte med styrets massakre mod dets eget folk. Hvad mener de om udviklingen i Kina – om frihed, menneskerettigheder og De Olympiske Lege?

HALVE FRIHEDER FINDES IKKE

TAIPEI

Nogle husker måske den enlige kineser med indkøbsposer i hånden, der efter massakren på Den Himmelske Freds Plads 4. juni 1989 alene stillede sig i vejen for en hel række af militære tanks. Manden mod maskinen blev symbolet på menneskets mod til at sætte sig op imod de ondeste kræfter.

Andre husker måske billederne af maste telte og knuste cykler på Den Himmelske Freds Plads. Nogle siger, at flere studerende døde, da de blev kørt over af tanks. Men ingen ved præcis, hvad der skete den nat i juni, for kommunistpartiet har slettet begivenheden fra historien. Ingen er stillet til ansvar, og få tør tale om massakren, fordi de risikerer at ryge i fængsel.

Men de mennesker, der ledte de hundredtusinder af vrede studerende, arbejdere og intellektuelle, har ikke glemt.

”Vreden var massiv.

Viljen var massiv. Alle ville have forandringer i Kina, alle var stærkt utilfredse. Vi studenter følte, at det var vores ansvar at gå forrest”

siger den nu 40-årige Wuer Kaixi.

For snart to årtier siden hævdede han stemmen over for masserne og over for ministerpræsident Li Peng, som ud af desperation mødte de sultestrejkkende unge i Folkets Store Hal. I en stribet hospitalspyjamas fortalte en afmagret Wuer Kaixi til Li Peng, at han ingen ret havde til at diktere de studerende noget. Da

protesterne fortsatte, satte topleder Deng Xiaoping til sidst Folkets Befrielsehær ind. Ikke for at befri sit folk, men for at knuse det.

Wuer Kaixi flygtede sydpå, hvor han fik forbindelse til sympatisører i Hong Kong.

”Da jeg stod med fødderne i vandet og kiggede mod land, tænkte jeg på, om jeg nogensinde ville komme tilbage til Kina”, fortæller han om flugten, der foregik i en båd.

Wuer Kaixi holder en pause, som forsøger han at genkalde billedet af den unge mand i vandet. Den tidligere studenterleder sidder lidt over halvvejs oppe i Taipeis 101 Tower – skyskraberen, hvor Taiwans fondsbørs og finansielle centrum har til huse.

Efter at have levet i eksil i Frankrig og USA er Wuer Kaixi nu investeringsrådgiver i et amerikansk firma med filial i Taipei. Han har en aftale med sin arbejdsgiver om ikke at næv-

Erhvervslivet løfter demokratiet

Den tidligere studenterleders krav om ytringsfrihed, frie valg og borgerrettigheder i Kina har ikke ændret sig. Men det har måden, hvorpå demokratiet skal nås. I 1989 ønskede Wuer Kaixi en revolution. I dag mener han, at reformer er bedre. ”Revolutioner slår for mange mennesker ihjel”, siger han.

Presset for politiske reformer i Kina er i gang, og dem, der presser hårdast, er faktisk erhvervslivet, mener Wuer Kaixi.

”Tag et ekstremt eksempel som pornoindustrien. Denne industri har måske den største betydning for pressefriheden i Kina. Den nedbryder virkelig censuren og kontrollen. Er det, fordi den tror på ytringsfrihed? Det tvivler jeg på. Men jagten på profit fremmer ofte demokratiet”, forklarer investeringsrådgiveren.

Med sit krav om gennemsigtighed bekæmper erhvervslivet også den korruption, som kommunistpartiet selv udråber som et af Kinas største problemer.

Wuer Kaixi

Andre dissidenter afviser, at erhvervslivet kan forbedre livet afgørende for de 1,3 mia. kinesere. Dertil er der for mange eksempler på rå udnyttelse og ligegyldighed overfor arbejdere og bønder.

Wuer Kaixi appellerer da også til, at virksomhederne gør mere. Kina modtager årligt udenlandske investeringer for 60 mia. dollar, og selskaberne bør bruge deres magt til at stille

”Vreden var massiv. Viljen var massiv. Alle ville have forandringer i Kina, alle var stærkt utilfredse. Vi studenter følte, at det var vores ansvar at gå forrest.”

ne navnet – det er ikke optimalt for forbindelserne til Kina at have en ’89er på kontoret. Wuer Kaixi joker med, at den største forandring ved ham selv siden 1989 er kropsvægten. Han klarer sig godt i Taiwan, har stiftet familie og fået gang i karrieren.

”Men jeg ville rejse hjem lige nu, hvis jeg kunne”, tilføjer han.

En soldat holder vagt foran Folkets Store Hal, hvor studenterlederen Wuer Kaixi mødtes med premierminister Li Peng i 1989. I dag bor Wuer Kaixi i Taiwan.

krav om, at Kina overholder menneskerettighederne.

”Når I har overskuddet, så brug det også på menneskerettigheder. Sig til kineserne, at venner fortæller hinanden sandheder”, siger han.

Kina har med markedsøkonomiske reformer fået landets økonomi til at vokse i rekordfart. Økonomien forventes at firedoble i perioden 2000-2020, og udviklingen har trukket millioner af kinesere ud af fattigdom. Til gengæld er kløften mellem rig og fattig vokset enormt, og de politiske reformer er ikke fulgt med. Kinas medier er stadig kontrolleret af styret, kommunistpartiet accepterer ingen opposition, 150.000 kinesere sendes hvert år i arbejdslejr, og de seneste måneder er flere fremtrædende kritikere ryddet af vejen med lange fængselsstraffe.

Wuer Kaixi erkender, at den kinesiske regering har haft held til at indgå en kontrakt med folket om at opnå økonomisk frihed mod at opgive den politiske frihed, men han er sikker på, at kontrakten vil krakelere.

”Der er ingen logik i den kontrakt, for halve friheder findes ikke, og det vil kommunisterne finde ud af. De manglende politiske reformer er skyld i den udbredte korrupktion og den store ulighed i Kina, og presset for at gøre op med de ting vil vokse. Vi sagde aldrig i 1989, at vi ville skyde præsidenten og indføre demokratiske valg inden for tre måneder. Det tager tid”.

På tv-optagelserne fra 1989 ligner Wuer Kaixi nu ikke en mand med stor tålmodighed. En menneskeflokk bærer ham frem på skuldrene, og Wuer Kaixi hæver knyttneven mod himlen.

”Bekæmp undertrykkelsen! Bekæmp volden! Ned med diktaturet!”, råbte demonstranterne i 1989.

Kina misbruger den olympiske ånd

Wuer Kaixi mener grundlæggende, det er kinesernes eget ansvar at skabe reformer i Kina,

men han opfordrer også Vesten til at turde ofre noget mere i kampen for menneskerettigheder – for eksempel i forbindelse med OL.

”Med sloganet om at have et gnidningsfrit OL føler den kinesiske regering, at den kan gøre, hvad den vil med kritikerne. Jeg appellerer til jer, der har set blodet. Til jer, der kan gøre en forskel: Det mindste, I kan gøre, er at boykotte åbningsceremonien og ligge pres på styret”, siger han.

Den tidligere studenterleder afviser, at OL vil gøre noget godt for menneskerettighederne, som ellers var et krav, da landet blev tildelt værtskabet i 2001.

”Regeringen er så skrøbelig, at den har gjort De Olympiske Lege til en parade i national stolthed. Vesten må indse, at Kina har misbrugt den olympiske ånd”, siger Wuer Kaixi.

Han beskriver nationalismen som ”et af styrets mest effektive redskaber til at styre landet”. Et redskab, der blandt andet blev brugt under de anti-franske demonstrationer mod supermarkedskæden Carrefour, som opstod, efter at Tibet-aktivister slukkede OL-faklen i Paris.

Fra sit eksil i Taipei håber Wuer Kaixi trods alt på, at Kina på et tidspunkt tør hente inspiration fra Taiwan, der løsrev sig fra fastlandet i 1949 efter borgerkrigen mod Mao Zedongs kommunister. Taiwan holdt sit første demokratiske valg i 1996.

”Kina vil være langt mere villig til at acceptere en kinesisk model end en vestlig model, når det begynder sin overgang til demokrati”, forudser den tidligere studenterleder.

Foreløbig har Kina dog 1328 missiler rettet direkte mod ø-staten.

BEIJING

Gao Hongming stopper med at tale. Han er stille et øjeblik og siger så:

”Manden inde ved siden af har ringet efter politiet”.

Vi befinder os på en restaurant i Beijing i et lukket og privat rum. Men væggen til naborummet er blot et tæppe, og nogen har overhørt vores samtale med menneskeretsforkæmperen. Gao Hongming siger, at han ikke frygter myndighederne.

”Jeg har allerede siddet to gange i fængsel. Jeg er ikke bange for at skulle i fængsel tredje eller fjerde gang”.

Selv om Kina som udgangspunkt har givet udenlandske reportere lov til at tale med hvem som helst frem mod OL, så får udsigten til et længere forhør os alligevel til at smutte, før politiet kommer.

Scenen er et eksempel på den situation kritikere af Kinas Kommunistiske Parti lever i.

Gao Hongming var ansat under Udenrigsministeriet, da opstanden på Den Himmelske Freds Plads begyndte. Han havde oplevet fattigdommen og sulten ude på landet under Mao Zedongs kulturrevolution, og selv om han var glad for sit job som håndværker i ambassadekvarteret i Beijing, syntes han, at de studerende og arbejderne havde ret: For mange led under de nye reformer, som gjorde de tidligere statsansatte arbejdsløse. Og alle manglede de friheden til at kritisere regimet. Så han sluttede sig til masserne.

I 1994 fik Gao Hongming to års fængsel, da han ville mindes ofrene for massakren, og i 1998 var han medstifter af oppositionspartiet China Democracy Party – en ’forbrydelse’ han fik otte års fængsel for. Gao Hongming blev løsladt i juni i fjor.

Da vi har fundet et nyt sted at gennemføre interviewet, spørger vi Gao Hongming, om det illegale parti stadig eksisterer.

”Ja, men måske mere i teori end i praksis. Vi er 20 medlemmer i Beijing og måske 100 i udlandet. Men det er meget svært at mødes, for styret holder tæt kontrol med os. I har lige oplevet på restauranten, hvor hurtigt det går. →

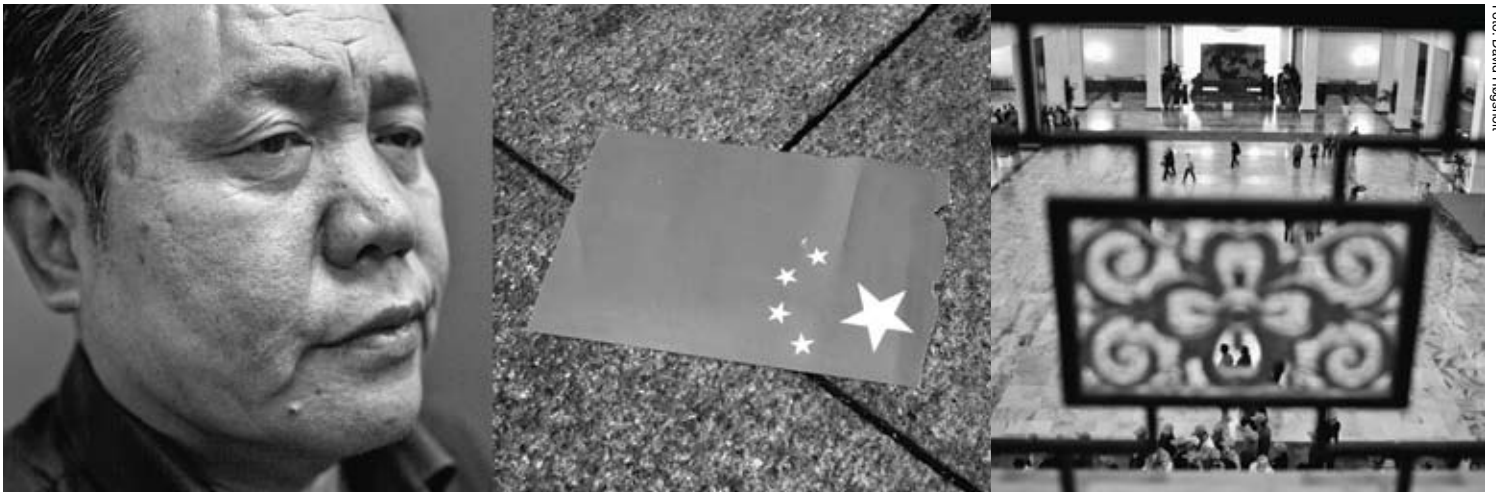

Foto: David Högsholt

Gao Hongming var med til at starte China Democracy Party. Partiet er forbudt, og Hongming har været fængslet to gange.

→ Efter ti minutter er der nogen, der sladrer. Vi kommer lynhurtigt i problemer”.

Hvad ønsker i at opnå med China Democracy Party?

”Vores mål er, at alle kinesere får ret til at gøre og sige, hvad de vil. Og folket skal kunne stemme på dem, de vil have som ledere. Det gælder hele vejen op til toppen”.

Hvad er det grundlæggende problem med etpartisystemet?

”De seneste 30 år har der været en utrolig økonomisk udvikling i Kina. Men samtidig er der stort magtmisbrug og korruption. Folk er trætte af de lokale embedsmænd og ser mere og mere negativt på kommunistpartiet. Dertil kommer, at miljøet har det ad helvede til, og der er kæmpe problemer med forbruget af olie, vand og mineraler, som bør administreres langt bedre. Partiet udøver censur på kunst og kultur og på alt, der bliver skrevet. Selv på malerier og sport”.

Taler man med de studerende i dag, så er de ofte mere optaget af at gøre karriere og lære engelsk end at kæmpe for frihed. Hvor skal opgøret med systemet komme fra?

”De unge mennesker har fået biler og lejligh-

hed og er generelt tilfredse med tilværelsen, men det vil ikke fortsætte. Mennesket stiller hele tiden nye krav, og snart vil de unge og arbejderne kræve mere end blot at have god mad på bordet. Så vil der komme ønsker om politiske reformer og mere frihed. Jeg vil gerne have, at det sker i morgen, men jeg erkender, at der ikke er en større bevægelse, der står foran at vælte styret lige nu”.

Gao Hongming har utallige gange siden 1989 skrevet til myndighederne for at få nogen til at tage ansvar for massakren på Den Himmelske Freds Plads – senest da han kom ud af fængslet i fjor.

Ud over at du har været ti år i fængsel, hvad er så de personlige konsekvenser af at sætte sig op mod styret i Beijing?

”De har taget mit registreringskort fra mig, og det betyder, at jeg ikke kan få et arbejde. Jeg kan ikke engang åbne en kiosk. Jeg kan heller ikke købe en togbillet eller en flybillet, men jeg kan da cykle ud af byen”.

Gao Hongming håber, at mødet med de mange udlændinge under OL og hele verdens blik på Kina alligevel kan føre noget positivt med sig. Myndighederne kritiserer ham tit for at tale med udenlandske journalister, men som

”Jeg har allerede siddet to gange i fængsel. Jeg er ikke bange for at skulle i fængsel tredje eller fjerde gang.”

Gao Hongming

Gao Hongming siger:

”Jeg ville gerne sige de samme kritiske ting til kinesiske journalister, men de kommer jo ikke og besøger mig!”

KØBENHAVN

Ren Wanding er nydeligt klædt i jakkesæt og slips. Fra reversen glimter et emblem fra China Human Rights Defenders. Det er første gang, veteranen er i Vesten. Han rejser rundt for at skabe opmærksomhed om krænkelser i Kina og står nu på Gammeltorv i København og ser sig om efter en kinesisk restaurant.

Ren Wanding var allerede i 1979 med i bevægelsen omkring Demokratimuren – en mur i Beijing, hvor det i få måneder var tilladt at lufte utilfredsheder via plakater og poesi. Men da kritikken kom for tæt på lederne i kommu-

MASSAKREN PÅ DEN HIMMELSKE FRED S PLADS

Massakren på Den Himmelske Freds Plads (Tiananmen Square) fandt sted den 4. juni 1989 efter næsten to måneders protester med krav om politiske reformer. Det menes, at op mod 3.000 mennesker blev dræbt, da militæret blev sat ind. Mange flere blev arresteret i tiden efter. Protesterne blev indledt omkring den 15. april, da den tidligere generalsekretær for Kinas Kommunistiske Parti, Hu Yaobang, døde. Hu Yaobang var en stærk fortaler for politiske reformer, ytringsfrihed og pressefrihed. Over 100.000 kinesere demonstrerede for reformer i Beijing. Protesterne spredte sig til andre byer, og 13. maj indledte tusindvis af studerende en sultestrejke på Tiananmen Square. 19. maj holdt kommunistpartiets generalsekretær Zhao Ziyang en stærkt følelsesladet tale for de studerende på pladsen, hvor han opfordrede folk til at indstille protesterne mod til gengæld at opnå dialog. Det blev Zhao Ziyangs sidste offentlige optræden. Han tilbragte de sidste 15 år af sit liv i husarrest. 20. maj blev der indført undtagelsestilstand i Beijing, og natten til 4. juni ryddede militæret pladsen. Du kan se BBC's reportage på www.youtube.com

Foto: David Haggstoft

Veteranen Ren Wanding mener, at Vesten har forspildt en stor chance for at skabe forandring i Kina ved ikke at lægge nok pres på landet op til OL.

nistpartiet, blev muren rensed og Ren Wanding fængslet i fire år. Fra sin celle skrev han 31 regeringskritiske essays på toiletpapir. Under studenteroprøret på Den Himmelske Freds Plads ti år senere, fungerede Ren Wanding som en mentor for de unge. Mange studerende vidste meget lidt om, hvad demokrati er, husker han.

”Der var stadig nogle, der mente, at etparti-systemet var glimrende. De vågnede først op, da hæren åbnede ild”.

Ren Wanding mener grundlæggende, at Det Kommunistiske Parti er roden til Kinas problemer.

”Hvad er det for et system, der gennem alle disse år har slået så mange mennesker ihjel? Hvad er det for et land, hvor der ikke er nogen frihed eller beskyttelse af folks ejendom? Hvor bønderne får inddraget deres jord, og arbejderne udnyttes? Hvor folk, som har talenter, ikke kan realisere deres drømme eller konkurrere på lige vilkår?”, spørger Ren Wanding.

”Det er et forfærdeligt samfund”, svarer han selv.

Hvor skal opgøret med diktaturet komme fra – fra bunden eller toppen af samfundet?

”Det skal både komme fra styret og fra mas-

serne ligesom i Sovjetunionen. Vi sidder alle sammen og venter på en ny reformator som Zhao Ziyang, der blev fjernet i 1989, fordi han sympatiserede med de studerende, men det er ikke til at sige, hvornår det sker. Det Kinesiske Kommunistparti brugte magtmidler i 22 år for at komme til magten i 1949, og millioner af mennesker døde. Det er deres børn, der nu er ved magten, og dem skal vi ikke forvente os noget af. Vi er nødt til at vente på børnebørnene”.

19. maj 1989 stillede generalsekretæren for Kinas Kommunistiske Parti, Zhao Ziyang, sig op foran de studerende på Den Himmelske Freds Plads for at støtte dem.

”Studenter, vi er kommet for sent. Vi er kede af det”, sagde han med tårer i øjnene. Zhao Ziyang tabte magtkampen i partiet og tilbragte de sidste 15 år af sit liv i husarrest.

Hvilken betydning har opstanden for Kina i dag?

”Da hæren åbnede ild, blev befolkningen opmærksom på, at den lever i et autoritært regime. Et regime, som er klar til at slagte sin egen befolkning. Det var en vækkelse for befolkningen, og mange mener nu, det er et system, der må laves om på. Så lever revolutio-

nen endnu? Ja, det gør den. Jeg sidder lige her og snakker”.

Du har kæmpet for ytringsfriheden, siden du satte plakater op på Demokratimuren i 1979 – er der sket forbedringer på det område?

”Ja. Dengang var det sådan, at hvis 100 personer kritiserede regeringen i to sætninger, så blev de alle fængslet. Hvis der i dag er 100 personer, der kritiserer regeringen med ti sætninger, er det måske 20, der kommer i fængsel”.

Boykot af OL er blevet diskuteret meget i Vesten – hvad mener du, konsekvensen af en boykot vil være?

”Hvis Vesten forenede sig med den kinesiske demokratibevægelse og besluttede sig for ikke at sende nogen atleter til OL, så ville det kinesiske menneskeretsproblem grundlæggende være løst før OL, for så ville der ske store forandringer inden for kommunistpartiet”.

Hvordan det?

”En boykot ville udløse store konflikter inden for partiet. Lederne ville sætte spørgsmålstegn ved, om systemet var stærkt nok til at kunne fortsætte. Og så ville nogle af reformisterne måske vinde frem ligesom Zhao Ziyang i 1989”.

Ren Wanding understreger dog, at han ikke vil opfordre til boykot, fordi det ikke er hans beslutning, men vores. Men han efterlyser en hårdere kurs over for Kina fra vestlige regeringer. Veteranen vender selv først tilbage til Kina efter OL.

”Hvis jeg rejser hjem nu, sætter de mig bare i husarrest. De håber, jeg aldrig kommer tilbage”, siger Ren Wanding.

Foto: Politico

Store internetvirksomheder som Yahoo, Google og Microsoft hjælper de kinesiske myndigheder med at censurere hjemmesider, filtrere søgeresultater og undertrykke ytringsfriheden på internettet. "Ikke vores ansvar", lyder det fra virksomhederne.

NÅR NETTET STRAMMES

Da internettet i begyndelsen af 1990'erne blev populært blandt almindelige borgere, var begejstringen stor. Mange så det nye medie som grænseløst, ustyrligt og dermed en åbenlys trussel mod undertrykkende regimer verden over. Med internettet ville demokratiet sprede sig. Knap 20 år senere viser det sig, at internettet faktisk godt i nogen grad kan kontrolleres. I Kina blev internettet gjort offentligt tilgængeligt i 1995. Siden da er der indført over 60 regler og forordninger om, hvordan kinesiske borgere må bruge internettet. Et sofistikeret system kaldet Det Gyldne Skjold eller The Great Firewall of China giver myndighederne mulighed for at blokere hjemmesider, filtrere søgeresultater og overvåge brugerne – og vestlige virksomheder med økonomiske interesser i landet står i kø for at hjælpe.

Sagen om Shi Tao

Den kinesiske journalist Shi Taos skæbne er et skræmmende eksempel på, hvor galt det kan

gå, når vestlige internetvirksomheder udleverer oplysninger om brugere til de kinesiske myndigheder. Shi Tao blev i 2005 idømt ti års fængsel for "ulovligt at viderebringe statshemmeligheder". Det afgørende bevis imod ham var oplysninger om hans færden på nettet, som internetgiganten Yahoo Inc. videregav til de kinesiske myndigheder.

Shi Taos sag startede med et memo, som Det Kommunistiske Partis centrale propagandaafdeling udsendte i april 2004 i anledning af 15-årsdagen for urolighederne på Den Himmelske Freds Plads. Memoet advarede om, at der var risiko for infiltration fra "demokratiske elementer" eller "fjendtlige udenlandske elementer", sabotageaktiviteter og masseoptøjer. Landets mediearbejdere blev opfordret til at "dirigere den offentlige mening korrekt" og "aldrig at offentliggøre meninger, der ikke er i overensstemmelse med central politik".

Dette faldt journalisten Shi Tao for brystet, og han skrev en artikel, som han e-mailede til

en kontakt i USA, der administrerer en pro-demokratisk kinesisk hjemmeside. Artiklen blev publiceret samme dag under synonymet "198 964". E-mailen blev sendt fra Shi Taos Yahoo-konto.

Da de kinesiske myndigheder rettede henvendelse om sagen, tøvede Yahoo imidlertid ikke med at videregive følsomme oplysninger, der forbandt Shi Taos e-mailadresse og den specifikke e-mail med hans computers IP-adresse. På grundlag af disse oplysninger kunne den kinesiske efterretningstjeneste finde Shi Tao. Han blev tilbageholdt den 24. november 2004.

Amnesty International har – i lighed med andre menneskerettighedsorganisationer – kritiseret Yahoo for at medvirke til, at aktivister som Shi Tao bliver uretmæssigt tilbageholdt. Pressefrihedsorganisationen Reporters Sans Frontières (Reportere Uden Grænser) udsendte i kølvandet på Shi Taos fængsling et statement om ytringsfrihed og internettet,

GREAT FIREWALL OF CHINA

Mindst 30 journalister er i øjeblikket tilbageholdt – langt størstedelen fordi de har skrevet artikler, som promoverer demokrati eller stiller kommunistpartiet i et dårligt lys. Da Kina i 2001 ansøgte om OL-værtskabet, erklærede myndighederne, at de ville forbedre forholdene for journalister, men i stedet er der blevet strammet op overfor lokale journalister, og myndighederne dikterer ofte, hvad medierne skal skrive. Når BBC og CNN viser kritiske indslag om Kina, går skærmen i sort.

Der eksisterer over 60 regler om, hvordan internettet må bruges. Et sofistikeret overvågningssystem giver regeringen mulighed for at blokere hjemmesider og filtrere søgeresultater, mens et censurkorps på 30.000 ansatte efterforsker aktiviteter på nettet. Virtuelle politibetjente dukker op på skærmen, hvis man besøger ulovlige hjemmesider – og minder brugerne om, at de bliver overvåget.

På hjemmesiden www.greatfirewallofchina.org kan man se eksempler på de hjemmesider, der er blokeret – deriblandt Amnesty International. Se også Reporters Sans Frontières: www.rst.org og Udenrigskorrespondenternes Klub i Kina: www.fccchina.org

som var rettet mod firmaer, der medvirkede til at krænke menneskerettigheder verden over. Medunderskrivere var en række af Yahoos største investorer.

”Ytringsfrihed er en universel menneskerettighed, som virksomheder har en forpligtelse til at respektere i deres verdensomspændende aktiviteter, og især i lande med en historie af alvorlige og vidtrækkende menneskerettighedskrænkelser”, stod der blandt andet i udtalelsen.

Censur i medielandskabet

Reporters Sans Frontières’ udtalelse var rettet mod en række navngivne firmaer, heriblandt Yahoo, Google, Microsoft og Cisco Systems, som alle medvirker til censur på internettet. Google i Kina og den kinesiske udgave af Microsofts MSN-blogtjeneste filtrerer også søgeresultater og blokerer hjemmesider, der bruger ord som ”pressefrihed”, ”menneskerettigheder” eller ”Amnesty International”. Firmaernes store økonomiske interesser i Kina er med til at komplicere sagen. Det er de færreste internetvirksomheder, der vil sige nej tak til adgangen til et marked, der er eksploderet i de seneste år. Det vurderes, at der i juli 2007 var omkring 162 millioner kinesiske internetbrugere, og Kina vil i løbet af de næste par år overhale USA som verdens største forbruger af internetsider.

Talsmænd fra branchen mener tilsyneladende ikke, at deres praksis er uansvarlig. I en artikel i magasinet Wired i 2005 udtalte marketingchefen i MSN, Adam Sohn, at man må acceptere, at censur er en del af medielandskabet i Kina.

”Vi gør forretninger i masser af lande. Man møder et nyt reguleringsmiljø, hver gang man bevæger sig ind på et marked, og så er man nødt til at foretage nogle valg som virksomhed. Selv med filtrene hjælper vi millioner af mennesker til at kommunikere, dele historier, dele fotografier og bygge relationer. For os er det hovedpointen her”, sagde Sohn.

Kritik fra USA's kongres

Også Yahoo har forsvaret sig med, at de blot følger de lokale bestemmelser på området og derfor ikke har noget egentligt ansvar for Shi Taos fængsling. Men den tolkning er udenrigskomiteén i Repræsentanternes Hus i USA uenig i. Den fremsatte i november sidste år en officiel kritik af Yahoo under en høring, hvor Yahoos øverste chef Jerry Yang og chefadvokat Michael Callahan var til stede. Formanden for udvalget, demokraten Tom Lantos, adresserede de to direkte i sin tale:

”Hvis I tror, at vore vidner i dag synes, at det er ubehageligt at sidde her i dette klimakontrollerede rum og stå til regnskab for deres firmas ryggesløse og uansvarlige handlinger, så forestil jer, hvordan livet er for Shi Tao, som må tilbringe ti lange år i et kinesisk fangehul for at udveksle informationer offentligt – præcis det, som Yahoo påstår, at de støtter i lande som Kina”.

Efter at have hørt anklageskriftet til ende undskyldte Jerry Yang uforbeholdent overfor kongressen og overfor Shi Taos familie. Da den amerikanske udenrigsminister Condoleezza Rice tidligere i år forberedte sin tur til Kina, kontaktede Jerry Yang hende med en op-

MENNESKERETSFORKÆMPERE:

Menneskerettighedsforkæmpere i Kina er under massivt pres. Styret tager hårdhændede metoder i brug for at lukke munden på kritikere af systemet – mange aktivister oplever at blive truet, chikaneret eller spærret inde på falsk grundlag.

I Kina er det forbudt at opfordre til demokrati eller at kritisere magtapparatet, og reglerne bliver i vid udstrækning brugt mod menneskerettighedsforkæmpere, som ikke har begået egentlige forbrydelser. Mange mennesker sidder i husarrest, fængsel eller arbejdslejre i Kina, udelukkende fordi de har kritiseret systemet.

fordring om, at USA gik forrest i indsatsen for at få løsladt Shi Tao og andre samvittighedsfanger. Han slog samtidig fast, at Yahoo ”dybt fortryder de omstændigheder”, der ledte til Shi Taos anholdelse.

Selvom firmaer som Yahoo ser ud til at have ændret holdning til internetcensur i de senere år – godt hjulpet på vej af den stigende opmærksomhed om problemet – og selv om de kinesiske myndigheder også ser ud til at løsne op for restriktionerne, er der stadig lang vej, før Kina får en fri og demokratisk internetkultur. I april 2008 ophævede Kina blokeringerne på de engelske versioner af hjemmesiderne Wikipedia, Youtube og Blogspot. Men de kinesiske versioner er stadig censurerede, og det samme gælder langt størstedelen af kinesiske nyhedssider, der opererer fra udlandet – bl.a. den kinesiske udgave af BBC News.

Reporters Sans Frontières påpegede for ny lig, at de seneste tiltag nok snarere er en del af Kinas charmeoffensiv op til OL i Beijing til sommer, end de bunder i et egentligt ønske om at forbedre vilkårene for landets internetbrugere.

Shi Tao sidder stadig fængslet, men ifølge Amnestys seneste rapport sker der små fremskridt i sagen. Han er blevet flyttet til et andet fængsel med bedre forhold, og hans mor har fået lov til at besøge ham regelmæssigt. Amnesty anser dog stadig Shi Tao for at være samvittighedsfange og kræver hans øjeblikkelige og ubetingede frigivelse. ❧

Læs mere på: www.irrepressible.info og www.opennet.net

FLUGTEN FRA NORDKOREA

Unge nordkoreanske kvinder flygter fra sult og undertrykkelse, men ender som ofre for menneskehandel. I Kina lever de i frygt for at blive sendt tilbage til fængsel, tortur eller henrettelse. Alligevel har Kina sat fart under deporteringerne frem mod OL. Vi har besøgt nordkoreanere, der lever under jorden i Kina.

Shenyang i det nordøstlige Kina er et stoppested på nordkoreanernes flugtrute. Hvis flygtningene bliver taget af politiet, bliver de deporteret til Nordkorea.

Kort før daggr triller vi ind foran en række grå betonblokke fra kommunistæraen i byen Shenyang. Bag betonen snor en motorvej sig i flere lag, og mellem lagene spiller nogen badminton i halvmørke. Men bortset fra det slumrer kineserne stadig i millionbyen, der ligger få timers kørsel fra grænsen til Nordkorea.

Opgangen er støvet og fyldt op med skrald, skrammel og rustent metal i hjørnerne. Det ligner mere et sted, nogen har forladt, end et sted, nogen bor.

Vi haster op ad trappen, inden dagslyset kommer.

På en af etagerne lever en gruppe nordkoreanske flygtninge i skjul – end ikke deres naboer ved, at de gemmer sig her.

Derfor har flygtningene også lagt klude under stolene for at dæmpe lyden, når benene skubbes over gulvet. Og derfor nærmest hvisker de, når de fortæller om deres liv.

For mange høje stemmer kan afsløre dem.

Nordkoreanerne er flygtet fra et liv med sult, undertrykkelse og terror. Nogle har været

i Kina i flere år, andre har næsten lige svømmet over Tumen-floden, der bugter sig langs grænsen til regimet i syd. En kristen sydkoreansk organisation – Durihana Mission – skjuler flygtningene her og venter lige nu på, at vejen er fri til at føre flygtningene videre til et tredje land. Et land, som vil sende dem til friheden i Sydkorea og ikke tilbage over Tumen til præsident Kim Jong-il's rædselsregime.

Venter de for længe, kan det meget vel være for sent.

Kina har indledt en 'oprydningskampagne'

Ae-cha har levet illegalt i Kina i to år.

Mange flygtninge skjuler sig i lejligheder i Shenyang. De kommer sjældent ud af frygt for politiet.

frem mod OL, siger de grupper, der hjælper flygtningene. Strømmen af 'overløbere' fra Nordkorea skal stoppes, og de, der allerede er i Kina, skal sendes tilbage. Selv om hjemsendte flygtninge fængsles eller endda henrettes i Nordkorea, deporterer Kina angiveligt omkring 150-300 personer hver uge.

En sydkoreansk pastor åbner døren og gænger os ind i lejligheden i betonblokken. Indenfor rejser flygtningene sig fra dynerne på gulvet. De fleste er unge kvinder i tyverne.

Spiste rødder og græs

Når man spørger kvinderne på skjulestedet i Shenyang, hvorfor de har forladt Kim Jong-ils kommunistiske diktatur, nævner de fleste sulten. I flugten fra sulten er kvinderne klar til at sætse livet og sælge sig selv. Tag 20-årige Ae-cha, der nu har levet illegalt i Kina i over to år.

"Jeg har taget mange kilo på, siden jeg kom her, men jeg er ikke vokset", siger den ca. 150 centimeter lave kvinde.

"Dværgene", siger sydkoreanerne lidt hånlige om de flygtninge, der kommer fra nord.

At hungersnød og underernæring i Nordkorea viser sig på voksne kroppe er ikke svært at forestille sig, når man har hørt Ae-cha's og de andre kvinders historie.

Hun var en lille pige, da oversvømmelser og en fejlslagen høst udløste hungersnøden i Nordkorea i anden halvdel af halvfemserne. Katastrofen slog over en million mennesker ihjel eller cirka fem procent af befolkningen.

"Jeg var så sulten, at jeg mistede lysten til at tale", husker Ae-cha.

Da risen og majsens forsvandt, søgte hun sammen med sine forældre op i bjergene. Her levede de af rødder, planter og det græs, kani-

nerne normalt spiste. Nogle af planterne i bjergene indeholdt stoffer, der fik Ae-cha's hoved til at puste sig op som en ballon, men det var bedre at være hævet i ansigtet end at dø.

Forud for hungersnøden havde det statskontrollerede TV lært befolkningen, at det var usundt at spise mere end to måltider om dagen, og lærerne i skolen overbeviste eleverne om, at det var i Sydkorea, de fleste børn døde af sult.

Men selv da den værste hungersnød var ovre, fortsatte elendigheden for Ae-cha's familie.

De fik aldrig ris, kun majsgrød eller suppe. Faderen sled på fabrikken, men tjente næsten ingen penge. Når skolen bad om penge til materialer eller elektricitet, kunne familien ikke betale, og Ae-cha gemte sig i skam.

Næsten ingen i byen turde klage deres nød. En enkelt kvinde gjorde det alligevel. Hun brændte sit portræt af Kim Jong-il og solgte glasrammen. Som straf blev hun sendt til en af de fangelejre, "som man aldrig kommer ud fra igen".

Angsten for et regime, der slår hårdt ned på alle kritikere, er så stor, at flygtningene fra skjulet i Shenyang konsekvent ryster på hovedet, når talen falder på landsfader Kim Jong-il.

"Jeg ved ikke, hvad jeg mener om ham", siger Ae-cha og stirrer ned på den sengekant, hun sidder på.

Købt af kinesisk mand

En aften for lidt over to år siden besluttede den dengang 18-årige Ae-cha sig for at forlade Nordkorea. Hun havde hørt rygter om et land, hvor man kunne tjene penge, og hvor der var mad nok.

Ae-cha efterlod et brev til sin far, hvor hun

fortalte, at hun var rejst til Kina, og at hun ville forsøge at sende penge hjem.

Det havde sneet dagen før, så da Ae-cha nåede Tumen-floden, var markerne og bjergene pakket ind i et hvidt tæppe. Menneskehandlerne havde betalt en nordkoreansk soldat for at møde hende ved flodbredten. Som barn havde hun overværet offentlige henrettelser af folk, der solgte nordkoreanske kvinder til kinesiske mænd.

"Begå ikke samme fejl som jeg", sagde den dødsdømte i et sidste forsøg på at redde sit liv, før tre politimænd skød ham i forhovedet, og blodet farvede sneen under ham.

Ae-cha syntes ikke, det var fair, at manden skulle dø, for det var jo kvinderne selv, der ville af sted.

Den aften Ae-cha krydsede floden, var luften så kold, at vandet nærmest føltes varmt. På den anden flodbred ventede en kinesisk mand.

Ae-cha fortæller om flugten med en stemme, der er så lav, at båndoptageren har svært ved at fange den. Som om hun er stadig bange for, at nogen skal høre, hvad hun siger om sit hjemland.

Menneskehandleren på den anden side af floden havde fundet en god ægtemand til hende, sagde han. En velhaver med et stort hus. Der ville hun få et godt liv.

Men Ae-cha tryglede kineseren om ikke at sælge hende. Hun ville ikke have en mand, bare tjene lidt penge til familien. Teenagepigens vandt, og til sidst blev hun solgt til en restaurant.

Noget af det første Ae-cha husker fra Kina er, at hun kunne spise ris. Og så var der kylling. I Nordkorea fik de aldrig kylling.

Men livet på restauranten var hårdt. Hun →

På flugt fra hungersnød og et undertrykkende regime krydser flygtningene grænsen til Kina. De fleste drømmer om at komme til USA eller Sydkorea.

serverede, ryddede af og vaskede op dagen lang, og ejeren betalte hende næsten ingenting.

”Nogle gæster ville ikke betale, fordi jeg var fra Nordkorea. De truede med at melde mig til politiet eller sagde, at de ville i seng med mig, og jeg var konstant bange for at blive afsløret og sendt tilbage”, fortæller Ae-cha, der aldrig måtte forlade restauranten.

Men på sin vis var Ae-cha heldig. Mange af de nordkoreanske kvinder, der bliver solgt i Kina, undgår ikke tvangsægteskabet. Andre ender i prostitution eller hos voldelige mænd, der behandler dem som arbejds-slaver.

En 25-årig kvinde, som vi møder i et andet skjul på flugtruten mod Sydkorea, fortæller, at hendes egen familie solgte hende til en voldelig kinesisk mand.

”Der var ikke nogen særlig grund til, at han slog mig, det var mere en vane. Men i det mindste kunne han koreansk. Nogle kvinder bliver solgt til mænd, de slet ikke kan tale med”, fortæller hun.

Ifølge kvinderne er prisen for en nordkoreansk brud mellem 200 kr. og 20.000 kr., alt efter hvor ung og attraktiv bruden er.

Ae-cha arbejdede på restauranten i et halvt år og magtede at spare 1000 yuan sammen (670 kr.), som hun via kinesiske handlende

sendte til sin mor i Nordkorea. Moderen græd, da hun fik pengene, har Ae-cha fået fortalt.

Til sidst stak hun af fra restauranten, strejfede om og lavede tilfældige dagjobs. Men det var for nemt at udnytte og underbetale hende, for hun havde ingen ID og ingen rettigheder, kun sit mod. Ae-cha var også bange for politiet. Hvad ville de gøre med hende i Nordkorea, hvis de fandt hende?

Så hørte hun om de kristne organisationer, der smugler nordkoreanere fra Kina og gennem Sydøstasien til Thailand – det eneste land i regionen, som med sikkerhed sender flygtningene til Sydkorea og ikke tilbage i Kim Jong-il's arme.

Minus 30 grader i fængslet

Under flugten til Thailand skal grænser krydses, og mennesker bestikkes.

Bliver flygtningene fanget, kan det være fatalt. Flere menneskeretsorganisationer beretter, at tvangshjemsendte nordkoreanere smides i fængsel eller kommer på genopdragelse i fangelejre – nogle gange i flere år. Hvis nordkoreanerne har haft kontakt til de kristne sydkoreanske grupper i Kina, så er straffen hårdere. I Nordkorea betragtes enhver form for religion som forræderi mod gudeskikkelsen Kim Jong-il. Der er også mistanke om

henrettelser af hjemsendte flygtninge. Ifølge en rapport fra Amnesty International blev 70 nordkoreanere henrettet i januar 2005, formentlig fordi de havde været i Kina.

Fra bakkerne ved grænsen mellem Kina og Nordkorea kan man se ind i det kommunistiske eksperiment. På en bjergside står med store bogstaver: Kim Jong-il – må han leve i 10.000 år.

Fra sit skjul i Shenyang venter Ae-cha på, at flugtruten mod Thailand og Sydkorea skal blive klar. Snart løber alverdens fodboldhold ind på Shenyangs olympiske stadion blot et par kilometer herfra, men det ved Ae-cha ikke noget om. Hun drømmer om at få en IT-uddannelse, når hun når frem til Sydkorea, for i Kina har hun lært lidt om computere, og Ae-cha har en idé om, at hun på den måde kan tjene flere penge og hjælpe sin familie.

Rejsen er nær, men kufferten er ikke pakket, for nordkoreaneren har ikke noget at lægge i den. Hun ved, hvad der venter, hvis kineserne fanger hende på vej til Thailand. Men hun er klar til at tage chancen. ☞

Kvinden i artiklen optræder under opdigtet navn. Hendes rigtige navn er redaktionen bekendt.

LIVET I NORDKOREA

Menneskeretsorganisationer vurderer, at der lever 100.000-200.000 nordkoreanske flygtninge i Kina. FN fastslog i 2006, at 12 procent af befolkningen i Nordkorea lider af alvorlig sult, mens halvdelen af befolkningen ikke har nok at spise. Det skyldes landets isolation, hyppige oversvømmelser og det faktum, at 70 procent af landets areal er bjergegne. Ifølge FN er fødevarer-situationen lige nu i kraftig forværring, og eksperter advarer mod en ny alvorlig hungersnød som i 1990'erne. Nordkorea anses for at være den værste krænker af pressfrihed. Fængslinger, tortur, tvangsarbejde og vilkårlige henrettelser uden rettergang fortsætter, mens FN's særlige repræsentant for menneskerettigheder og Amnesty International nægtes adgang til landet. Op mod 200.000 nordkoreanere menes at leve i fangelejre. Omkring 10.000 nordkoreanske flygtninge er gennem årene nået frem til Sydkorea. Men styret i Nordkorea straffer ofte den familie, flygtningene efterlader. Nordkorea meddelte i februar, at 15 personer – 13 kvinder og to mænd – var blevet skudt ved en offentlig henrettelse i byen Onseong, fordi de havde krydset grænsen til Kina illegalt. En talsmand betegnede henrettelserne som ”en advarsel til folket”.

Kilde: Amnesty International og Human Rights Watch

JAKE GYLLENHAAL REESE WITHERSPOON
BROKEBACK MOUNTAIN WALK THE LINE

OG MERYL STREEP
DEVIL WEARS PRADA

"...ÅRETS BEDSTE HOLLYWOODFILM"

Onfilm.dk

RENDITION

AFSLØRINGEN

"Bestemt en film, der skal ses"

Fyens Stiftstidende

"En fremragende film"

Urban

Imdb.dk

DROP
KOPIERNE BEVAR
ORIGINALERNE

NU PÅ DVD

NEW LINE CINEMA
A Time Warner Company

Fredag den 14. marts 2008 blev dagen, hvor tålmodigheden slap op på Verdens Tag. Siden Tibets åndelige leder Dalai Lama flygtede fra landet i 1959, har tibetanerne ført en ikke voldelig politik mod Kinas besættelse. Denne fredag ændrede historien. Hovedstaden Lhasa blev sat i flammer, kinesiske butikker blev brændt ned, og protesterne spredte sig til de tibetanske samfund i Nepal og Indien. Kina hævder, at 26 mennesker blev dræbt, mens tibetanerne siger, at over 150 mistede livet. Mindst 30 tibetanere er siden blevet idømt fængsel mellem tre år og livstid. Den danske fotograf Rune Backs har besøgt Tibet fem gange og var til stede i Lhasa under urolighederne i marts.

TRAGEDIEN I TIBET

Både tibetanere og kinesere måtte flygte fra ildspåsættelserne og optøjerne i Lhasa. Hovedgaden, der fører op til Potala – Dalai Lamas tidligere vinterpalads – var rammen for de værste optøjer. Urolighederne begyndte den 14. marts klokken 11 om formiddagen, og klokken 15 rykkede militæret ind. Allerede da var Lhasa forvandlet til en spøgelsesby. Om aftenen blev der erklæret udgangsforbud. Kampvogne stod på hvert gadehjørne, og tåregassen lå som en tyk dyne over gaderne.

TRAGEDIEN I TIBET

3.

5.

6.

9.

10.

1. Demonstrant kræver ytringsfrihed i Tibet. 2. Munkene i Tibet skal sværge troskab til Kina og undsige Dalai Lama. 3. Urolighederne i Lhasa skabte panik i gaderne. 4. Tibetanske munke i Nordindien. 5. Hundrevis af fredelige demonstranter – deriblandt 11 Amnesty-ansatte – blev arresteret foran FN-kontoret i Nepal efter pres fra de kinesiske myndigheder. 6. Demonstrationerne startede allerede den 10. marts i de tibetanske bosættelser i Indien på 49-årsdagen for Dalai Lamas flugt fra Tibet. 7. Nedrivningen af de gamle tibetanske områder i Lhasa har stået på i mange år. Her er det husene foran Potala, der rives ned og erstattes af et torv med diskotek og elektronikforretninger. 8. Protesterne fortsatte i de følgende uger – her i Kathmandu. 9. Kinesisk soldat poserer foran Potala. Antallet af kinesere i Tibet er eksploderet i løbet af det seneste årti og har for længst overgået antallet af tibetanere, der er blevet andenrangsborgere i deres eget land. 10. Dalai Lama har taget afstand fra volden og håber på en fredelig fremtid for Tibet.

For Spielberg er Darfur vigtigere end OL.

Stjernerne i Hollywood skaber problemer for de kinesiske OL-arrangører. Steven Spielberg har sagt op som kunstnerisk rådgiver for OL, og skuespilleren Mia Farrow fører en benhård kampagne mod de kinesiske myndigheder. Begge udnævner den humanitære katastrofe i Darfur som en skamplet på Kina.

Hollywood presser Kina

Det kom som et chok for de kinesiske OL-arrangører, da den amerikanske filminstruktør Steven Spielberg i februar annoncerede, at han med øjeblikkelig virkning indstillede sit arbejde som kunstnerisk rådgiver for de to ceremonier, der markerer åbningen og afslutningen på De Olympiske Lege.

Spielbergs beslutning var et slag i ansigtet på de kinesiske arrangører, der satser alt på at skabe de hidtil mest spektakulære Olympiske Lege. Men beskeden fra Spielberg var klar: Kina, som har store økonomiske interesser i Sudan, har ikke gjort nok for at lægge pres på den sudanesiske regering for at standse den humanitære katastrofe i Darfur.

”Jeg har gentagne gange opfordret den kinesiske regering til at bruge sin unikke indflydelse i Sudan til at bringe sikkerhed og stabilitet til Darfur. Selv om der er sket visse fremskridt – mest øjnefaldende vedtagelsen af FN-resolution 1769 (om en international fredsstyrke i Darfur, red.) – så bliver situationen i Darfur stadig værre, og volden fortsætter med at eskalere. Med dette i tankerne tillader min samvittighed mig ikke at fortsætte med ’business as usual’. Her og nu skal min tid og energi ikke bruges på olympiske ceremonier, men på at gøre alt, hvad jeg kan, for at afslutte de ufattelige forbrydelser mod menneskeheden, som fortsat finder sted i Darfur”, skrev Steven Spielberg i en pressemeddelelse.

Han fastslog, at Sudans regering bærer hovedansvaret for folkemordet i Darfur, men at Kina kan spille en væsentlig rolle for at afslutte konflikten, der har sendt over to millioner på flugt og kostet mindst 300.000 mennesker livet.

”Kinas økonomiske, militære og diplomatiske bånd til regeringen i Sudan giver en mulighed og en pligt til at presse på for forandringer”, skrev Steven Spielberg, der har takket nej til et interview med Amnesty på grund af færdiggørelsen af sin nye Indiana Jones film.

Spielberg i gabestokken

I en kortfattet udtalelse udtrykte OL-arrangørerne beklagelse over beslutningen. Men Steven Spielberg står langt fra alene med sin kritik

af Kina, og han har været under kraftigt pres fra skuespilleren Mia Farrow, der i flere år har ført en benhård kampagne for at få Kina til at tage ansvar i Darfur. Farrow satte Spielberg i gabestokken, da hun i en artikel i Wall Street Journal i marts 2007 advarede ham om konsekvenserne af sit arbejde ved at sammenligne OL i Kina med Legene i Berlin i 1936.

”Ønsker Spielberg virkelig at gå over i historien som Beijings Olympiske Leges Leni Riefenstahl?”, skrev Mia Farrow med henvisning til den tyske filminstruktør, der lavede propagandafilm om OL i Berlin under Adolf Hitler.

I samme artikel kaldte hun OL i Beijing for ”Genocide Olympics” (OL i folkemord, red.). Fire dage senere skrev Spielberg til Kinas præsident Hu Jintao og opfordrede ham til at gøre mere for at stoppe konflikten i Darfur. Kort efter udnævnte Hu Jintao en særlig Darfur-udsending, som besøgte flygtningelejrene i Sudan. Det var Mia Farrowes første sejr.

Den næste sejr kom nogle måneder senere, da Kina – som er permanent medlem af FN’s Sikkerhedsråd – opgav sin mangeårige modstand mod en FN-styrke i Darfur. Det skete dog først, da FN-resolutionen var udvandet så meget, at styrken ikke længere havde mandat til at afvæbne den frygtede Janjaweed-milits, som fører kniven i Darfur. De 26.000 fredsbevarende soldater er langt fra på plads endnu, og Kina vil fortsat ikke acceptere hverken sanktioner eller våbenembargo mod Sudan.

”Hvordan kan Kina på samme tid være vært for De Olympiske Lege og underskrive et folkemord i Sudan”, spørger Mia Farrow.

Næste stop: Sponsorerne

Sammen med organisationen Dream for Darfur rejser Mia Farrow rundt i verden for at skabe opmærksomhed om Kinas rolle i Sudan, og hun opfordrer nu til at boykotte åbningsceremonien i Beijing. Og efter at have overbevist Spielberg retter Mia Farrow nu søgelyset mod de store OL-sponsorer. Hun får støtte fra andre skuespillere som George Clooney, Brad Pitt, Angelina Jolie og Matt Damon samt fra Harry Potter-forfatteren J.K. Rowling, der på den femte verdensdag for Darfur

FN har netop opjusteret antallet af dræbte i Darfur til 300.000 siden 2003.

Foto: Scanpix

Farrow på besøg i flygtningelejr. Foto: Scanpix

den 13. april sendte et åbent brev med en bøn om at give barndommen tilbage til børnene i Darfur.

Mange flere prominente kunstnere har involveret sig i kampen for Darfur, som står højere på den politiske dagsorden i USA end i Europa, og alle peger de på Kina som nøglen til at skabe forandringer i Darfur. Derfor vurderer Mia Farrow, at OL-sponsorer som McDonald's, General Electric, Adidas, Visa og Coca-Cola kan komme til at miste meget goodwill hos forbrugerne, hvis de ikke tager problematikken alvorligt.

Farrow har for længst taget kontakt til sponsorerne og opfordret dem til at bruge deres indflydelse i Kina, men firmaerne har alle svaret, at det ikke er en opgave for dem, men for FN.

”Sponsorer tænker selvfølgelig udelukkende på at tjene flere penge. Som det ser ud nu, vil Coca Cola sponsorere disse lege uden skrupler, ligesom de sponsorerede Nazi-legene i 1936”, siger Mia Farrow.

Når OL skydes i gang i august, befinder Mia Farrow sig sammen med et kamerahold i en flygtningelejr i Darfur, hvorfra hun vil sende live over internettet som et modsvar til Beijings gala og glamour.

Mia Farrow har besøgt flygtningelejrene i Darfur otte gange, så hun ved, hvad hun snakker om, når hun beretter om de rædsler, som flygtningene bliver udsat for fra Janjaweed-militsen: Drab, lemlæstelse, voldtægt, nedbrænding af landsbyer og kidnapning af børn. Luftbombardementer med kampfly og helikoptere mod civile er blevet genop-

taget, Janjaweed angriber i stigende grad nødhjælpsarbejdere, og FN-køretøjer bliver stjålet.

”Folkemord på den sudanesiske måde er dyrt. Det kræver indkøb af bombefly, kamphelikoptere og en jævn strøm af våben og ammunition til Janjaweed-militsen. Det er ikke længere nogen hemmelighed, at 70 procent af Sudans kinesiske olieindtægter – som nu udgør over en milliard dollars om året – bliver brugt af regeringen i Khartoum til at angribe den ikke-arabiske befolkning i Darfur”, siger Mia Farrow.

Så hvad kan Kina gøre? Ifølge Mia Farrow er der masser at tage fat på, hvis Kina vil handle i stedet for bare at snakke.

”Kina kunne afvise at sælge våben til Sudan. Kina kunne insistere på en afvæbning af Janjaweed-militsen og et stop for bombninger af civile. Kina kunne udskyde nye oliekontrakter med Khartoum, indtil der er sikkerhed i Darfur. Bare truslen om sådanne handlinger vil have øjeblikkelig effekt. Verden burde kræve af Kina, at de bruger deres unikke og stærke indflydelse til at afslutte det fortsatte mareridt i Darfur og gøre sit olympiske slogan – ”Én Verden, Én Drøm” – til virkelighed”, siger Mia Farrow. ♡

Mia Farrow skriver om Darfur på sin blog på www.miafarrow.org og er medstifter af Fund4Darfur, der samler penge ind til flygtninge i Darfur. Læs mere på www.fund4darfur.org

SPONSORERNE BETALER FESTEN

OL kommer ifølge forskellige opgørelser til at koste omkring 3 mia. dollars. Ganske vist betaler IOC en del af festen, men der er brug for sponsorer. Johnson & Johnson, McDonald's, Coca Cola, Kodak, General Electric, Samsung, Panasonic, Visa, Omega og Adidas er blandt de internationale virksomheder, der har lovet at bidrage til sponsorstøtten på 1,5 mia. dollar – nogle af dem med beløb på helt op til 100 mio. dollars. Sponsorstøtten er tre gange så stor som ved OL i Athen 2004.

Daoud Hari har set døden i øjnene, siden han som 13-årig så sin landsby blive sprængt i luften.

Med livet som indsats smuglede tolken Daoud Hari internationale journalister ind i Darfur og viste dem krigens rædsler. I dag rejser han verden rundt med sin nye bog for at fortælle alle, der vil lytte, om sit hjemlands tragedie.

Tolken fra Darfur

Daoud Hari er en mand på en mission. Men han ser godt nok noget klatøjet ud, da han kommer ned fra sit hotelværelse for at snakke med endnu en journalist i endnu en by på sin månedlange turné rundt i USA og Europa. Her mødes han med politikere, journalister og læsere for at fortælle om sin nye bog "Tolken fra Darfur" – en selvbiografisk skildring af Haris arbejde med at føre vestlige journalister dybt ind i den tragedie, der udspiller sig i hans hjemland Sudan. En tragedie som verdenssamfundet – efter Haris opfattelse – er stiltiende vidner til. Med sin bog håber han at motivere folk til at lægge pres på myndighederne for at sende internationale fredsbevarende styrker til det nordøstafrikanske land. Og Daoud Hari har ikke tænkt sig at lade lidt træthed stoppe sig.

"Det er meget hårdt for mig at tale om konflikten og mine oplevelser, men på den anden side har jeg ikke noget valg. Jeg sidder ikke i en flygtningelejr, men har mulighed for at informere folk om Darfur og motivere dem til at reagere og lægge pres på deres regeringer. Det er godt for mig at gøre det her, selvom det er hårdt og trættende", siger Daoud Hari over dagens første kop kaffe.

Han understreger, at konflikten er kompleks og hverken kan forklares ud fra racemæssige eller religiøse forskelle mellem de kæmpende grupper. Araberne og de indfødte afrikanere har levet fredeligt side om side i Sudan i tusindvis af år, og på grund af ægteskab på tværs af stammer er det ikke fysisk muligt at kende forskel på arabere og indfødte afrikanere.

Det eneste, der afslører, at Daoud Hari tilhører de indfødte afrikanere fra Zaghawa-stammen, er de små citationsformede ar, han har i tindingen. Arene lavede bedstemoderen, da han var spæd. Zaghawa-

stammen er blevet mål for Janjaweed-militsens angreb, et regulært folkekræb, hvor de ikke-arabiske, traditionelle afrikanere bliver systematisk myrdet og fordrevet med hjælp fra den sudanske præsident Bashirs styrker. Regeringens plan er at fjerne al politisk modstand for at sikre fri adgang til landets ressourcer, siger Daoud Hari.

Med døden i hælene

I dag bor Daoud Hari i USA, hvor han kom til i sidste år. Men som guide og tolk for nogle af verdens største medier fik de sudanesiske myndigheder øje på den spinkle mand udgjorde ved at give Darfurs flygtende folk en stemme. Hari blev selv en jaget mand, men med hjælp fra blandt andre den amerikanske advokat Christoffer Nugent blev han smuglet ud af Sudan.

Christoffer Nugent hjælper fortsat Daoud Hari med at udbrede sin sag. Uden beregning rejser han med ham verden rundt, sidder med ved alle interviews og supplerer Haris beskrivelser med uddybende forklaringer og pointer. Hari er tryk ved hele tiden at have et velkendt ansigt i nærheden, for fortidens traumatiske oplevelser presser sig stadig på.

Ikke overraskende fristes man til at sige. Daoud Hari har set døden i øjnene, siden han som 13-årig oplevede sin landsby blive sprængt i luften. I bogen beskriver han for eksempel, hvordan han sammen med den britiske journalist Philip Cox tages til fange af en gruppe desperate oprørere. Gruppens leder beskylder Hari for at være spion, og med en riffel for tindingen reddes Hari i sidste øjeblik af journalistens opringning til gruppens øverste hærleder, som han tilfældigvis har interviewet kort forinden.

En anden gang sidder bilen med Hari og to journalister fast i sandet

lige udenfor en landsby beboet af den frygtede Janjaweed-milits. De hvide journalister tiltrækker nysgerrige landsbybørn, der med store smil tager imod de fremmede. Daoud Hari skjuler de karakteristiske ar ved sin tinding, der afslører hans stamme-identitet, og beder børnene hjælpe sig med at skubbe bilen fri. Hele tiden med den klare bevidsthed om, at bevæbnede Janjaweed-medlemmer – børnenes fædre – venter lige om hjørnet. Børnene hjælper gladeligt med at få bilen fri, og Hari og journalisterne undslipper, inden stammens mænd ankommer.

Kinas ansvar

På trods af de barske historier er bogen skrevet med både afvæbnende humor og måske endog lidt distance, og man får indtryk af, at Hari ikke bekymrer sig stort om sin egen sikkerhed.

”Vi taler om millioner af mennesker, der er på flugt. Hundredetusinder døde. Mennesker fra mit land. Så hvordan kan jeg sætte min egen sikkerhed højt? Jeg bliver nødt til at sætte mig i flygtningenes sted. De, der har tabt alt, hvad de ejer, og mistet deres familie. Jeg må arbejde med denne konflikt til den dag, jeg dør. Men journalisternes sikkerhed var meget vigtig for mig og for mit land. For de skulle jo komme ud og fortælle deres historier til medier, politikere og deres lokalsamfund. Så jeg satte altid deres sikkerhed højest”, fortæller han.

Han bryder sig tydeligvis ikke om selv at være i fokus. Han slår blikket ned og skifter emne, når spørgsmålene bliver personlige. Heller ikke den FN-pris, han står til at modtage på den internationale flygtningedag den 20. juni, ønsker han at tale om.

”De har vel bare brug for en fra Darfur til at stille sig op og tale om konflikten. Jeg bryder mig ikke rigtig om den slags opmærksomhed”, siger han undvigende.

Hans advokat bryder hovedrystende ind: ”Jeg sagde også til Daoud i går: ’Daoud, folk ser dig som en helt, for det du har gjort’. Men han kan ikke lide at høre det. Han er en ydmyg mand”.

Daoud Hari vil hellere tale om, hvordan Vesten bør tage et langt større ansvar, når det kommer til at stoppe konflikten og tage imod flygtninge fra Darfur. Og han langer hårdt ud efter Kina – der er en af Sudans få støtter – og efter de lande, der er bange for at kritisere riget i midten af angst for at skade deres egne investeringer.

”Kina har i årevis postet penge i korrupte ledere. De ser Afrika som et godt sted at udbygge deres økonomi, og hvis vi vil ramme kineserne, bliver vi nødt til presse dem via økonomiske sanktioner. De Olympiske Lege er en god lejlighed til at lægge et sådant pres”, siger Daoud Hari. ♡

Daoud Hari: ”Tolken fra Darfur” er netop udkommet på Lindhardt og Ringhof.

MENNESKERETTIGHEDER TIL MOUNT EVEREST

AF EVA HESSE

De danske bjergbestigere, der i 2006 var vidner til nedskydningen af en gruppe tibetanere, vil bringe FN's Menneskerettighedserklæring til toppen af Mount Everest. Du kan støtte projektet eller tage med på trek til Everest Base Camp i Nepal næste år.

Pierre Maina lå stadig i sin sovepose, da de første skud tidligt om morgenen gav genlyd i bjergpasset Nang Pa La på grænsen mellem Kina og Nepal. Den danske bjergbestiger skyndte sig i tøjet og løb ud af teltet for at finde ud af, hvad der foregik.

”Jeg så en masse kinesiske soldater, der løb rundt på gletsjeren og skød mod en gruppe tibetanere. Én tibetaner faldt og rejste sig ikke igen. Senere fandt vi ud af, at der var otte dræbte”, fortæller Pierre Maina om episoden i september 2006.

Nu har han og fem andre danske bjergbestigere besluttet at sætte fokus på menneskerettighederne ved som de første nogensinde at bringe FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne med til toppen af verdens højeste bjerg, Mount Everest, i april næste år.

”Vores værdier blev rystet, da vi – midt i

Himalayas storslåede natur – pludselig blev vidner til en brutal nedskydning af en gruppe tibetanske pilgrimme. Vi blev fyldt med magtesløshed, da vi overværede det ultimative overgreb på et menneskes ret – retten til at leve”, fortæller en af ekspeditionens deltagere, Christian Als.

For de seks bjergbestigere har det i mange år været en drøm at nå toppen af Mount Everest, mens lysten til at kæmpe for menneskerettigheder blev vakt under ekspeditionen i 2006. De to ting bliver nu slået sammen til en markering af, at menneskerettighedserklæringen fylder 60 år den 10. december 2008.

Ekspeditionen donerer et eventuelt overskud til Amnesty International. Det sker ved at sætte hver eneste af Mount Everests 8.848 meter til salg for 150 kroner. ♡

TAG MED TIL BASE CAMP

I forbindelse med ekspeditionen arrangeres et storstilet dansk trek til Everest Base Camp. Målet er at samle Danmarks største trekkinghold nogensinde, og du har en unik mulighed for at for at være med til at bringe menneskerettighederne til verdens tag og få dit livs oplevelse på en og samme tur.

Ekspeditionen og hele trekkingholdet tager af sted til Kathmandu i Nepal i marts 2009.

Læs mere på www.everest2009.dk

NU ER PRÆSTERNE NØDT TIL AT LYTTE

Foto: Polfoto

KVINDEBEVÆGELSEN I IRAN HAR NU VOKSET SIG SÅ STÆRK, AT DEN IKKE ER TIL AT KOMME UDEN OM FOR DET IRANSKE STYRE. MÅLET ER AT IND-SAMLE EN MILLION UNDERSKRIFTER FOR LIGE-STILLING, MEN STYRET FORSØGER STADIG AT

LÆGGE HINDRINGER I VEJEN. MØD KVINDESAGSFORKÆMPEREN PARVIN ARDALAN, DER I MARTS BLEV HEVET UD AF ET FLY, DA HUN VILLE REJSE TIL STOCKHOLM FOR AT MODTAGE OLOF PALME-PRISEN.

Det er frygten, der driver præstestyrets kamp mod Irans kvindebevægelse. Frygten for en bevægelse, der ikke kan kontrolleres, og frygten for at miste magten.

Det mener Parvin Ardalan, der er en af Irans fremmeste kvindesagsaktivister. Hun mener også, at frygten er helt ubegrundet. For hverken hun eller de andre aktivister er interesseret i magten. De er ikke politikere og har ingen ønsker om at lede landet. De vil bare gerne have ligestilling mellem mænd og kvinder.

”Vi vil gerne gøre op med diskriminerende love, den patriarkalske struktur og det, at kvinder har lavere status end mænd”, siger Parvin Ardalan.

”Det er ikke let at ændre, for det er mændene i toppen, vi skal diskutere med. Det vil sige præsterne, regeringen og fundamentalisterne. De beskylder os for at være politiske og siger, at vi er imod regeringen og en trussel for den nationale sikkerhed. Men vi vil ikke have magten. Vi vil blot ændre strukturen og uligheden”.

Der er stadig langt igen for den iranske kvindebevægelse. Landets love er udpræget skrevet til fordel for mænd, så kvinder diskrimineres på det familieretlige område, hvor de har ringere vilkår i forhold til for eksempel ægteskab, skilsmisse, flerkoneri og arv.

”I mange år blev kvinderne ikke set, fordi mange mænd ikke gad bekymre sig om dem. Men nu har kvinderne skubbet sig selv frem, og

mændene kan ikke se bort fra kvinder, selv om de stadig gerne vil stoppe os. På den måde har vi allerede spillet en vigtig rolle. Nu er de nødt til at lytte til os og til vores krav”.

Et navn er ikke nok

Parvin Ardalan står i spidsen for en kampagne under overskriften ’En million underskrifter’. Den er inspireret af en lignende kampagne i Marokko, hvor det lykkedes kvindebevægelsen at få ændret lovene, efter at de havde indsamlet en million underskrifter til fordel for en modernisering af familielovgivning og landets tolkning af den islamiske Sharia-lov.

De iranske kvinder håber at kunne gøre noget lignende. Ud over den personlige kontakt til foreløbig titusinder af iranere, så forsøger kvindebevægelsen i bedste ngo-stil at påvirke magthaverne ad andre kanaler – og overraskende nok er der faktisk lydighed hist og her i den iranske administrations kringelkroge.

”Nogle medlemmer mener, at vi skal lave lobbyarbejde og tale med regering og stat, og det gør de så. Andre tager til den hellige by Qom og taler med præster, mens andre igen hellere vil holde møder med parlamentet. Politiet forsøger til gengæld hele tiden at stoppe os, så nogle gange tager det lang tid at indsamle underskrifterne. Vi prøver at finde måder at være til stede offentligt og tale med kvinder i mere end en

EN KAMP FOR LIGESTILLING

Parvin Ardalan modtog Palmeprisen 2008 for at have gjort kravet om ligeret for mænd og kvinder til en del af kampen for demokrati i Iran, lyder det i begrundelsen fra Olof Palmes Mindefond.

Kampagnen "En million underskrifter", der er i gang i 26 iranske byer, kræver lige rettigheder, når det gælder arv, ægteskab og skilsmisse – områder, hvor iranske mænd juridisk set har en mere fordelagtig stilling. Kampagnen var tænkt til at løbe i to år frem til efteråret 2008, men på grund af myndighedernes chikane har det vist sig sværere at indsamle underskrifterne end ventet. Derfor bliver den sandsynligvis forlænget.

Parvin Ardalan og to andre kvindelige menneskerettighedsforkæmpere blev i april 2007 idømt hver tre års fængsel for at have "forstyrret ro og orden og den nationale sikkerhed" i forbindelse med en fredelig demonstration for lige rettigheder i Iran. De appellerede dommen og afventer stadig appelrettens afgørelse.

Foto: Scanpix

time uden at blive slået af politiet", siger Ardalan, der er journalist og stifter af et kvindeceter i Iran.

I løbet af de sidste to år er mere end 43 personer fra kampagnen blevet arresteret, mens de samlede underskrifter i Teherans undergrundsbane, i parker eller i workshops i private hjem.

"Til at begynde med var vi bange for fængslet, og vi standsede arbejdet, når folk blev arresteret. Men nu er det blevet en del af livet og en del af vores modstand. Nu lærer vi, hvad vi kan af episoderne og fortsætter arbejdet. Vi er blevet mere modige", siger Parvin Ardalan.

Hevet ud af fly

Parvin Ardalan kom selv for nylig i hænderne på sikkerhedsstyrkerne, da hun var på vej til Stockholm for at modtage Olof Palme-prisen på 75.000 dollar. Efter at have passeret diverse kontroller i Teherans internationale lufthavn og sat sig til rette i et Air France fly, blev hendes navn kaldt over højttaleren. En politiagent ventede lige uden for flydøren med besked om, at hun ikke havde lov til at forlade landet. Både hun selv og kabinepersonalet forsøgte at tale hendes sag, men til ingen nytte, og af hensyn til de andre passagerer stod hun af. Episoden førte imidlertid ikke til andet end, at hun har fået konfiskeret sit pas. Hverken politi eller domstole har siden haft bud efter hende. Til gengæld betød den dramatiske episode i flyet, at det internationale samfund via

nyhedsbureauerne blev opmærksomt på hendes situation.

Parvin Ardalan regner med, at hendes telefon bliver aflyttet, og at hun i det hele taget bliver holdt under styrets observation.

"De fleste kvindeaktivister ser det som helt naturligt, at deres telefoner bliver aflyttet. Jeg er ligeglad og gider ikke bekymre mig over, om de kommer. Jeg lever bare mit liv og er ikke bange, for så bliver man bange for alt. Jeg har ikke noget skjult liv. Alt er åbent", siger Parvin Ardalan.

De iranske kvinders magasin blev lukket for nylig, så nu har aktivisterne ikke andre måder at komme i kontakt med samfundet på end gennem personlige kontakter og internettet. Manglen på en stærk platform er bevægelsens mest presserende problem, og Parvin Ardalan overvejer derfor, hvordan hun kan bruge de mange penge fra Olof Palme-prisen på at etablere et kontor med mødelokale.

Hendes problem er, at det efterfølgende vil være let for styret at finde et eller andet påskud for at lukke kontoret, og dermed vil pengene være spildt. Det, hun efterlyser fra det internationale samfund, er derfor i første omgang ikke flere penge, men mere opbakning.

"Det vigtigste, vi mangler, er en platform, så vi kan kommunikere med organisationer uden for Iran. Jeg har prøvet at skabe kontakter til kvindeorganisationer i udlandet, så vi kan lære af deres erfaringer, men styret her har stoppet mig. Vi har brug for international støtte og hjælp til at vise, hvad det er, vi vil".

Omar Shargawi debuterer som instruktør med 'Gå med fred Jamil' om fjendskabet mellem sunnier og shiaer i København. Det er en blodig og rå film, der skildrer, hvordan venskabers krav om loyalitet kammer over og bliver til vold, som gerningsmændene retfærdiggør med religion. Men det er også en film med en forsonende humanisme.

MODVILLIG HÆVNER

Der er hverken blevet plads til Anders W. Berthelsen eller Nicolai Lie Kaas eller nogen af de andre danske stjerner, der synes at befolke hver og hver anden dansk film i disse år – men til gengæld præsenterer den debuterende instruktør Omar Shargawi os for en række nye mørke og udtryksfulde ansigter, som han har castet i sin egen familie og omgangskreds. Sjældent – aldrig? – før har vi været så tæt på autentiske mennesker fra det københavnske indvandrer miljø, som i denne interessante, opsigtsvækkende og foruroligende film om menneskehævn og menneskehed.

Muslimere er ikke bare muslimer. Der er sunnier og shiaer, som siden profetens dødsdag har været i strid om den rette lære, og den dag i dag er der mennesker, der bærer den nedarvede konflikt videre og sørger for at smøre dens tandhjul med frisk blod.

Sådan et menneske er Jamil, der bor med sin familie i København. Han kommer under vejrs med, hvem der for mange år siden

dræbte hans mor i Libanon. Et drab, som Jamil overværede som dreng, og som betød, at han måtte flygte sammen med sin far. En dag opdager han, at morderen også bor i Danmark, og at de er en del af den samme kriminelle undergrund. Nu må Jamil gøre det, som hans far aldrig fik gjort: Hævne sig på morens morder.

Filmen skildrer, hvordan venskabers krav om loyalitet kammer over og bliver til vold, som gerningsmændene retfærdiggør med familieære og religion. Jamils far har afstået fra at bære konflikten videre, og han forsøger nu desperat at mægle mellem sin egen søn og lederen af den gruppe shiaer, som Jamil nu sætter sig op imod. At faren bevidst har fravalgt blodhævnen, er filmens moralske omdrejningspunkt og dens forsonende humanisme, som får et helt konkret ansigt i form af Jamils lille søn, Adam, som – ved en tidsmæssig fremskrivning – selv kan være næste led i den ustoppelige række af hævndrab. Som Jamils far siger: Vi må slutte cirklen, det må stoppe.

Adam er ikke et tilfældigt navnevalg til Jamils søn. Adam betyder menneske, og den kønne dreng repræsenterer hele menneskeheden. "Lille menneskehed", kalder hans farfar ham, og da Adam ikke kan forstå, at hans rastløse far igen skal skynde sig af sted, på flugt eller på jagt i byens gader, siger han med en spinkel stemme: "Baba, du går hele tiden fra mig". Jamil svarer: "Jeg går aldrig fra dig, du er min menneskehed, jeg skal passe på dig".

Da Jamil har fået stillet sin første hævntørst, begynder han at overveje sin fars fornuft. I den nedarvede strid mellem sunnier og shiaer er det en æressag at hævne, men at sætte sig ud over hævnen kræver mere end almindeligt mod og moral. Og den, der bryder cirklen, må først sætte sig op mod sine egne, skuffe deres forventninger og miste deres anseelse.

Om det lykkes at holde Adam ude af konflikten – om det lykkes ham at redde menneskeheden og slutte cirklen – skal ikke røbes her. Men da filmen slutter, læser vi et citat fra Koranens vers 5:32: "Den som dræber et men-

Gå med fred Jamil er en blodig og bevægende film med overbevisende personskildring. Foto: Christian Geisnæs

Plakat: Nordisk Film

neske, for ham er det som at have dræbt hele menneskeheden”.

Hovedrollen som den modvillige hævner Jamil spilles fremragende og nuanceret af Dar Salim (f. 1977), der som syvårig kom til Danmark fra Irak og til hverdag arbejder som pilot med base i London. Hans far spilles af den 67-årige palæstinensiske tolk og akupunktør Munir Shargawi, der i virkelighedens verden er far til instruktøren Omar Shargawi, hvis mor er dansk. I de øvrige roller ser vi en elektriker, en biblioteksmedarbejder og kun en enkelt uddannet skuespiller – men skuespillet og instruktionen skaber en blodig og bevægende film med overbevisende personskildringer, rystende realisme og ikke mindst – hvilket er filmens helt store styrke – et hjertevarmt og sympatisk budskab om forsoning og bilægelse af strid.

Gå med fred Jamil har allerede vundet et par priser på europæiske filmfestivaler, og den fortjener mange seere i danske biografer. Spørgsmålet er, om Omar Shargawis medforfatter, den kendte manuskriptdoktor Mogens Rukov, der er en af den offentlige debats mange islamkritikere, har bidraget med en lige lovlig spids vinkling af konflikten mellem de københavnske muslimer? Gad vide, om ikke dette spørgsmål bliver en del af debatten om Gå med fred Jamil?

Gå med fred Jamil. Instruktør: Omar Shargawi. Manu: Omar Shargawi og Mogens Rukov. Biografpremiere den 30. maj i Palads, Grand, Empire, CinemaxX i København, Kinopalæet i Lyngby, BioCity i Århus, BioCity i Ålborg og BioCity i Odense.

Mens vi nærmer os syvårsdagen for terrorattentatet mod World Trade Center, er to interessante bøger om Nine Eleven netop udkommet på dansk – en roman og en journalistisk kulegravning.

Don DeLillo er et af fyrtårnene i moderne amerikansk litteratur, og i fjor udgav han romanen *Falling Man*, hvor han forsøger at fortolke den terrorskabte frygt og forvirring, som naturligt nok greb amerikanerne efter 11. september 2001. Romanen har navn efter de personer, der styrtede sig selv i døden fra toppen af tårnene – et uforglemmeligt symbol, som andre kunstnere også har brugt før DeLillo. Og i romanen lader forfatteren netop en kunstner optræde som Den faldende mand. Pludselig dukker en ukendt konceptkunstner op i New Yorks gader, hvor han uden varsel og uden at give sig til kende kopierer og citerer manden, der sprang ud fra WTC. Med en enkelt sikkerhedssele bundet til kroppen, hænger han ned fra tage, togbaner m.m., hvorefter han pludselig er væk igen.

Den faldende mand – både kunstneren og romanen – udtrykker newyorkernes angst og overlevelsesevilje, og Don DeLillo forsøger oven i købet at skildre tanker og følelser hos terroristen Muhammed Atta, der udførte attentatet mod World Trade Center.

Og så til vinderen af den prestigefyldte amerikanske Pulitzer-pris 2007, Lawrence Wright, hvis store værk om terrornetværket Al-Qaida netop er udkommet på dansk. I bogen ”Al-Qaida – Vejen til 11. september” graver Lawrence Wright sig dybt ned i det hemmelige netværk af terrorceller, som siden 2001 har fyldt den vestlige verden med frygt og paranoia og kastet verden ud i to omfat-

tende krige i Afghanistan og Irak. Forfatteren, der er skribent ved det ansete amerikanske tidsskrift *The New Yorker*, har lavet en forbillig research til sin bog, og gennem sine over 600 interviews er Wright i stand til at levere et skræmmende og nuanceret billede af de begivenheder, der ledte frem til flykapringerne og terrorangrebet mod New York og Washington. Lawrence Wright har rejst intensivt i den arabiske verden gennem fem år og mødt mange centrale figurer i historien om Al-Qaida, og han har gravet hidtil ukendte dokumenter frem, som kaster nyt lys over USA's viden om det forestående terrorangreb og over afgørende møder i terrornetværkets opståen. Bogen analyserer de fundamentalistiske islamiske grupper i Mellempøsten og kæder en lang række af terrorbegivenheder sammen til en enestående samtidshistorisk fortælling, som med nerve og indlevelse kredser om fire centrale skikkelser: Terroristen Osama bin Laden, Al-Qaidas chefideolog Ayman al-Zawahiri, chefen for Saudi Arabiens efterretningstjeneste prins Turki al-Faisal og CIA-agenten John O'Neill. Sidstnævnte var chef for FBI's jagt på Osama bin Laden indtil august 2001, hvor han fik jobbet som sikkerhedschef i World Trade Center og døde under angrebet den 11. september. ❖

Don DeLillo: Den faldende mand. På dansk ved Jørgen Nielsen. 238 sider, 238 kr. Lindhardt & Ringhof.

Lawrence Wright: Al-Qaida – vejen til 11. september. På dansk ved Morten Andersen. 512 sider, 349 kroner. People's Press.

193.000.000

Anslået antal håndvåben i USA.

Kilde: Reuters

840.000 kr.

Erstatningen til 21-årig for uberettiget fængsling i terrrorsagen fra Glostrup.

Kilde: Ritzau

4. MAJ I DEN GULE TRØJE

Foto: Søren Svendsen

En gul slange af løbere bølgede sig gennem København og Århus, da Amnesty på befrielsesaftenen den 4. maj arrangerede løb for menneskerettighederne i Kina. Under mottoet "Hvis bare Kina gik lige så meget op i menneskerettigheder som i sport" var knapt 500 løbere mødt op i København, hvor de i høj sol og til rytmerne fra en håndfuld danske bands sled sig gennem en 4x5 kilometer stafet.

I Århus spillede Thomas Buttenschøn, og i København var der koncerter med Kira Skov, Riddim Force Band feat. Pharfar, Annika Aakjær og Torpedorr. Blandt løberne var Amnestys fire OL-kampagneambassadører Victor Feddersen, Rikke Hørlykke, Rolf Sørensen og Louise Ørnstedt, som alle er tidligere OL-deltagere, samt folketingspolitikere fra alle partier på nær Dansk Folkeparti.

Den 4. maj faldt sammen med den olympiske fakkels ankomst til Kina. Derfor sørgede en række store sportsnavne fra morgenstunden for at løbe Amnestys egen menneskerettighedsfakkel fra Aalborg til København – deriblandt danmarksmesteren i 400 meter løb, Jacob Riis, danmarksmesteren i 4x200 meter, Thomas Cortebeek, svømmeren Louise Ørnstedt, den tidligere firedobbelte verdensmester i femkamp, Eva Fjellerup og roeren Victor Feddersen. Amnesty takker alle deltagere samt Ekstra Bladet, der var mediepartner på løbet.

DIPLOMATISKE FORSIKRINGER

Foto: Søren Malmros

Hjælp Amnesty med at stoppe, at England sender mennesker ud til elektrisk stød, tæsk og brutal mishandling.

www.amnesty.dk/da

Deltag i aktionen:
EN DIPLOMATISK
FORSIKRING ER IKKE
DET PAPIR VÆRD,
DEN ER SKREVET PÅ!

EN
DIPLOMATISK
FORSIKRING
ER IKKE DET
PAPIR VÆRD,
DEN ER
SKREVET PÅ!

En diplomatisk forsikring er en aftale mellem to lande om, at udviste personer skal behandles humanitært i modtagerstaten.

Flere regeringer har brugt diplomatisk forsikringer til at retfærdiggøre overførsler af terrormistænkte til lande, der er kendt for systematisk at bruge tortur.

Amnesty accepterer ikke diplomatisk forsikringer, for virkeligheden viser, at de ikke bliver overholdt. Amnesty reagerer på den kendsgerning, at man

"En diplomatisk forsikring er ikke det papir værd, den er skrevet på". Sådan lyder titlen på Amnestys kampagne for at få stoppet brugen af såkaldte diplomatisk forsikringer, som anvendes til at udvise terrormistænkte til lande, der er kendt for at bruge tortur. Den danske regering og flere EU-lande arbejder på at indføre metoden som en garanti for, at terrormistænkte ikke udsættes for tortur i modtagerlandet. Men erfaringerne fra bl.a. Sverige og Canada viser, at terrormistænkte alligevel risikerer alvorlige overgreb, og dermed er det i strid med FN's torturkonvention. Under et besøg i Danmark i maj fastslog

FN's særlige rapportør om tortur, Manfred Nowak, at forsikringerne intet er værd. "Diplomatisk forsikringer er til ingen nytte. De yder ingen sikkerhed for, at de mennesker ikke bliver udsat for tortur alligevel", sagde Manfred Nowak til Politiken. I Amnestys øjne er det hasard med menneskerettighederne, når man forsøger at skaffe garantier mod tortur og overgreb fra regeringer, der har en langvarig tradition for at mishandle og torturere sine borgere og for at føre uretfærdige retssager. Amnestys kampagne kunne opleves over hele landet i april med gadeteater, toiletpapir og indspilning af videoprotester på mobiltelefoner.

UAFHÆNGIGT POLITIKLAGESYSTEM

Det danske politiklagesystem lever ikke op til internationale menneskerettighedsstandarders krav om en hurtig, effektiv, uafhængig og uvildig behandling af sagerne. Politi og anklagemyndighed må adskilles, hvis klagebehandlingen skal være uafhængig og upartisk – og dermed fuldt ud troværdig. Det skriver Amnesty International i rapporten "Behandling af klager over politiet i Danmark", som udkom i april. Rapporten gennemgår fem konkrete sager, hvor borgerne har klaget over politiet på grund af påståede menneskerettighedskrænkelser. Sagerne spænder fra overdreven magtanvendelse og fysisk mishandling til dødsfald i politiets varetægt. Amnesty konkluderer, at politiklagesystemet ikke sikrer, at sådanne påstande efterforskes med den fornødne uafhængighed. Systemet sikrer heller ikke, at de, der begår krænkelserne, drages til ansvar, eller at ofrene og de forurettede får passende oprejsning eller erstatning. Derfor anbefaler Amnesty, at der oprettes et nyt, uafhængigt klageorgan med myndighed til at efterforske og afgøre klager over politiet.

"Helt grundlæggende handler det om at sikre, at der er den fornødne afstand mellem dem, der behandler klagerne, og dem, der klages over", siger Claus Juul, der er juridisk konsulent i Amnesty.

Du kan hente rapporten på www.amnesty.dk

REKORDSTORT LANDSMØDE

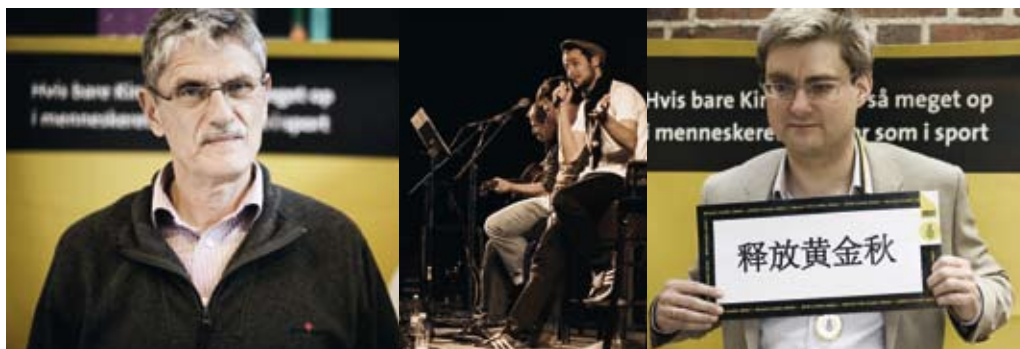

Foto: Søren Malmros

Amnestys landsmøde i Nyborg i weekenden 26.-27. april havde rekordhøj deltagelse med over 550 medlemmer og en række internationale gæster. Resten af de 87.000 danske medlemmer kunne for første gang deltage i landsmødet via webcast.

Amnesty i Danmark er nu den 8. største bidragsyder til organisationens globale arbejde, og det har vakt opsigt hos den internationale vicegeneralsekretær Kate Gilmore.

"Dansk afdeling er i front, når det gælder resultater, synlighed, vækst og aktivisme. I laver et imponerende stykke arbejde", sagde Kate Gilmore i sin tale.

I 60-året for vedtagelsen af FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne sendte landsmødet en opfordring til regeringen og Folketinget om at evaluere konsekvenserne

af de senere års anti-terrorlove og trække de dele tilbage, som underminerer retssikkerheden. Samtidig bad landsmødet regeringen om at genoverveje sit afslag til USA om at tilbyde asyl til nogle af de 80 fanger, som stadig sidder fast i Guantánamo-lejren, selv om de er erklæret uskyldige og frie til at rejse. På landsmødet holdt en række politikere og eksperter foredrag og workshops – deriblandt Mogens Lykketoft, Søren Pind, David Trads, Sherin Khankan og Ole Wæver – og lørdag aften var der koncert med Isam B. Landsmødet valgte følgende hovedbestyrelse: Lisbet Birkedal (formand), Mads Klostergaard Pedersen (næstformand), Jakob Diness (kasserer) Andreas Kiaby, John Olsen, Charlotte Cécile Renard, Niels Rytter og Mona Skriver (suppleant).

AMNESTY HUMANTV

Amnesty International har lavet en række tankevækkende videospots om bl.a. OL i Beijing, waterboarding og Guantánamo. **Du kan se dem på <http://www.youtube.com/user/HumanTV>.**

KONKURRENCE

I samarbejde med forlaget People's Press sætter vi 10 eksemplarer af bogen "De kalder mig terrorist" på højkant i en læserkonkurrence. Bogen er fortællingen om danskeren Niels Holck, som Indien kræver udleveret til retsforfølgelse for sin rolle i indsmuglingen af store mængder våben til en religiøs gruppe i Vestbengalen. Bogen udkom 20. maj og er skrevet af Niels Holck og Øyvind Kyrø.

For at deltage i konkurrencen skal du svare på, hvilken dansk politiker, der har udtalt følgende om at kunne udvise terrormistænkte til lande, der er kendt for at bruge tortur.

"Nogle gange vil vi selvfølgelig kunne retsforfølge terroristerne, men i nogle sager kan vi ikke, og så står vi i en fuldstændig håbløs situation, hvor folk, der begår de mest alvorlige forbrydelser, så at sige kan søge ly bag menneskerettighederne".

- A) Malou Aamund
- B) Lene Espersen
- C) Villy Søvndal

Send dit svar i en e-mail til ohl@amnesty.dk senest den 20. juni. Vinderne får direkte besked.

“Så luk dog Tibet op, så journalister kan arbejde frit. Det kan gøre både os selv og kineserne klogere på landet.”

GÅ I DIALOG OG LÆG PRES PÅ KINA – OGSÅ EFTER OL

34 kinesiske journalister sidder efter uofficielle opgørelser i fængsel i deres hjemland, fordi de har passet deres arbejde, men formelt skyldes det ifølge de kinesiske myndigheder andre grunde. Udenlandske journalister bliver chikaneret i deres arbejde, hvor Foreningen af Udenlandske Korrespondenter i Kina i hele 2007 fik meldinger om 180 overgreb på journalister i arbejde. Efter uroen i Tibet i foråret blev der rapporteret om i alt 50 overgreb på blot 14 dage.

Det er de skræmmende fakta i et land, hvor pressefriheden er et vestligt fænomen, mens begrebet social ansvarlighed – vel at mærke i forhold til nationen Kina – træder i stedet. Der er således mange gode grunde til at lægge pres på de kinesiske myndigheder.

Det var også årsagen til, at Det Internationale Journalistforbund (IFJ) i april foretog en delegationsrejse til Beijing for at besøge All-China Journalists Association (ACJA) samt diverse myndigheder og udenlandske korrespondenter. Formålet med rejsen, som jeg selv deltog i, var at få et indblik i forholdene og vurdere, hvordan vi kan gøre en forskel for udviklingen i retning af mere åbenhed og pressefrihed i Kina.

ACJA er en organisation af stort set samtlige medier i Kina med såvel ledere som medarbejdere, og den rummer således mere end en halv million medlemmer – flere end i hele det verdensomspændende IFJ. Under mødet med den kinesiske organisation spurgte vi til, hvad ACJA kunne gøre for at hjælpe de fængslede journalister. Svaret var, at ingen journalister sidder i fængsel, og i hvert fald ikke på grund af deres arbejde.

Et konkret navn kom så på banen. Ifølge IFJ er den pågældende journalist fængslet for at have viderebragt oplysninger til udenlandske journalister, men ACJA kunne nu fortælle, at de faktisk havde undersøgt den sag, og at fængslingen var begrundet i økonomisk kriminalitet og altså ikke journalistikken.

Spørgsmålet om de fængslede journalister kom også op under et møde med viceinformationsministeren, hvor delega-

tionen fik svaret: Journalister er underlagt nøjagtig de samme love som alle andre.

Barriererne var oppe hos kineserne, men efterhånden som dagene skred frem, steg kinesernes interesse for dialog. Den sidste dag mødte vi de journaliststuderende på Tsiantzin Universitetet i Beijing. De var ivrige efter at få at vide, hvorfor de vestlige medier redigerer, som de nu gør. Hvorfor blev historien om en ung kvindelig kineser, der brutalt blev slået ihjel af tibetanere, aldrig bragt, spurgte de, mens der har været masser af fokus på vold den anden vej. Vores svar var: Så luk dog Tibet op, så journalister kan arbejde frit. Det kan gøre både os selv og kineserne klogere på landet. Udtrykket hos de studerende viste klart, at her var der hul igennem til en konstruktiv dialog.

Derfor er det vigtigste fokus lige nu også at fastholde den åbenhed, som allerede er etableret med den midlertidige lov. Siden 1. januar 2007 har de udenlandske journalister kunnet besøge hver af de enkelte provinser uden at søge særlig tilladelse, ligesom det har været lovligt for den enkelte kineser at tale med udenlandske journalister. Alligevel har der været overgreb på journalisterne, og især efter Tibet-uroen. Men generelt har loven ifølge de udenlandske korrespondenter været et fremskridt.

Desværre er der indbygget en udløbsdato i loven, nemlig den 17. oktober i år, men muligheden for at loven bliver permanent – og at noget af den reelle suspendering af den stopper – er absolut til stede. Under hele besøget søgte vi at overbevise ACJA om det indlysende i at arbejde for en fortsættelse af loven, og de var ikke afvisende.

Blandingen af pres og en opfordring til dialog har en virkning. Derfor skal der følges op efter OL, og det er IFJ parate til. Det er vigtigt, at alle organisationer med fokus på menneskerettigheder følger op med et dobbeltsigtet pres og dialog.

Amnesty International blev stiftet af den britiske advokat Peter Benenson, som i 1961 indledte kampagnen 'Appeal for Amnesty' for at få frigivet glemte fanger over hele verden. I avisen The Observer opfordrede

han folk til at bombardere myndigheder i hele verden med breve i protest mod fængslingen af mennesker på baggrund af deres politiske og religiøse overbevisning – såkaldte samvittighedsfanger.

Lige siden har Amnestys brevaktioner utallige gange dokumenteret deres evne til effektivt at skabe opmærksomhed om samvittighedsfanger og uretfærdige retssager.

Hvis du tilmelder dig Skriv for Liv på www.amnesty.dk, modtager du hver måned tre sager med brevforslag via e-mail – lige til at printe ud, underskrive og sende. Flere end 100.000 mennesker deltager allerede.

TIBET:

AKTIVIST ANHOLDT OG FORSVUNDET

Den tibetanske musiker og menneskerettighedsaktivist Jamyang Kyi, der arbejder som tv-producer på en statsejet tv-kanal, blev arresteret af civilklædte kinesiske betjente den 1. april og tilbageholdt i Xining City Public Security Office i kølvandet på opstanden i Tibet. Den 5. april blev hun bragt til en ukendt lokalitet, men hun var i stand til at holde kontakt til sin familie via mobiltelefon frem til den 7. april. Siden har ingen hørt fra hende. Der er ikke rejst nogen sigtelse imod hende, men hendes hjem er to gange blevet ransaget af politiet, som ifølge rapporter har konfiskeret hendes computer og andre personlige ejendele.

Jamyang Kyi er kendt blandt tibetanere som en forkæmper for kvinders rettigheder og som musiker. I 2006 var hun på turne i USA for at optræde og holde foredrag. Amnesty International har tidligere dokumenteret grove over-

greb mod tibetanere i kinesisk varetægt og frygter, at Jamyang Kyi bliver udsat for tortur eller anden mishandling. Du kan lægge pres på de kinesiske myndigheder for at oplyse hendes opholdssted og offentliggøre anklagerne imod hende eller løslade hende. Du kan finde brevforslag på engelsk og flere informationer på: www.amnesty.dk/skrivforliv

SKRIV TIL:

**PRIME MINISTER OF THE PEOPLE'S
REPUBLIC OF CHINA
WEN JIABAO GUOJIA ZONGLI
THE STATE COUNCIL GENERAL OFFICE
2 FUYOUJIE
XICHENGQU
BEIJINGSHI 100 017
PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA**

DET NYTTER

Amnesty erfarer med glæde, at de to etiopiske menneskerettighedsadvokater Daniel Bekele og Netsanet Demissie er blevet løsladt efter at have siddet fængslet siden november 2005. Etiopiens højesteret dømte de to advokater for at "opildne til kritik af forfatningen i Etiopien", men Amnesty anser dem for at være samvittighedsfanger, som blev fængslet udelukkende på grund af deres fredelige menneskerettighedsarbejde. Amnesty takker alle, der har deltaget i aktionen for Daniel Bekele og Netsanet Demissie.

**SKRIV FOR LIV
– DET NYTTER!**

FILM SKAL KØBES HOS AMNESTY

Lige nu kan du købe to stærke spillefilm i Amnestys webshop.

Rendition – en aktuel og stjernebesat thriller, som har fået fremragende anmeldelser. Filmen handler om USA's metoder i krigen mod terror, og i hovedrollerne ses Meryl Streep, Jake Gyllenhaal og Reese Witherspoon.

Kr. 150,-

Den Sorte Pimpernel – en film om den svenske ambassadør Harald Edelstam, som med livet som indsats reddede over 1.000 mennesker fra tortur og henrettelser efter militærkuppet i Chile i 1973.

Kr. 150,-

Begge film
kr. 250,-

www.amnesty.dk/shop

Sorteret magasinpost ID-nr. 41156

AI henvendelse; Amnesty International, Telefon 33 45 65 65.

ANNONCE

MENNESKERETTIGHEDER TIL TOPS PÅ MOUNT EVEREST

STØT EN METER

Seks danske bjergbestigere sætter fokus på menneskerettigheder ved som de første nogensinde at bringe FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne med til toppen af verdens højeste bjerg, Mount Everest.

Amnesty International har indgået et unikt samarbejde med den danske Everest2009-ekspedition. Hjælp holdet med at få menneskerettighederne til toppen af verden ved at støtte en eller flere af de 8850 meter, som er højden på Mount Everest.

En meter koster 150 kroner.

www.stotenmeter.dk